

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Dispvatio XI. De Simplicitate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

tu separationis cum omni independentiâ à corpore, absque omniq; penetratione, quam habent in situ viâ cum illo, iuxta doctrinam, quam tenent communiter Theologi cum S. T. 1. par. q. 89. art. 6.

409 Octavo constat, vniionem penetratiuam, quam anima rationalis habet cum corpore, corpoream esse. Quia semper est illi essentialiter debita penetratio cum materiâ primâ, cuius vniio penetratiua cum animâ est iuxta doctrinam vniuersalem traditam supra disput. 5. quæst. 13. Et consequenter semper est illi naturaliter debita penetratio cum corpore, & inde impenetrabilitas cum alijs entibus, quorum penetrationem corpus recusat. Vnde sequitur necessariò, impossibile esse vniionem penetratiuam animæ cum corpore, quæ spiritualis sit; siue ea indiuisibilis esse dicatur, qualem de factò adstruit Petr. Hurt. siue diuisibilis. Omnis enim vniio animæ cum corpore modo dicto penetratiua necessariò debet esse corporea propter rationem datam. Tantumdemque venit dicendum de vniione hypostatica penetratiuâ pariter, Verbi diuini cum Christi Domini humanitate, qua parte vniio Verbi cum corpore penetratiua est.

410 Nonò constat, si concedatur possibilis actio educiua, perquam supernaturaliter fiat, recipiatque penetratiuè in subiecto corporeo gratia, aut aliud quoduis accidens spirituale; necessariò concedendum esse consequenter ad dicta, talem actionem corpoream esse ex conceptu suo. Nec mirum esse debet, admissò casu, quòd per actionem corpoream ens spirituale longè perfectius producat. Siquidem in sententiâ omnium per actionem, quæ est accidens, producitur substantia longè perfectior, & per actionem, quæ est modus, producitur longè etiam perfectior res.

411 Decimò constat, præsentiam localem, quâ quoduis ens corporeum connaturaliter in quouis spatio collocatur, corpoream esse. Quia est modus penetratiuus talis entis; subindeque non potest non mutuari ab ipso in penetrabilitatem cum alijs entibus semper sibi naturaliter debitam, prout ad corporeitatem eius requiritur; vti constat ex dictis. E contra verò constat etiam, præsentiam localem cuius entis spirituali connaturalem spiritualement esse debere propter oppositam rationem.

412 Vnde inferendum primò est; si præsentia, quam corpus Christi Domini habet in Eucharistiâ, non differt specie à multis præsentijs circumscriptiuis supernaturaliter replicatis, & penetratis, vt aliqui censent; quoad modumque proinde dumtaxat supernaturalis est, & definitiua, eam vtiq; corpoream esse, & impenetrabilem naturaliter cum accidentibus panis, & vini, miraculoseque propterea de factò penetrata cum illis. Si verò dicta præsentia sit essentialiter definitiua, diuersaque à circumscriptiua, & supernaturalis quoad substantiam, cum distinctione loquendum esse. Potest enim ea talis naturæ excogitari, vt relinquat impenetrabile connaturaliter corpus Christi cum alijs corporibus; quo casu & illa impenetrabilis pariter erit, atque adeò corporea, de factòque per nouum miraculum penetrata cum speciebus sacramentalibus, prout dictum in casu præcedente. Et potest tali naturæ excogitari, vt, eâ suppositâ, iam sit connaturaliter Christi corpus cum alijs corporibus, atque adeò cum speciebus sacramentalibus penetrabile indiuisibiliter, prout penetratur de factò; quemadmodum in sententiâ multorum dos subtilitatis

corporis beati in quadam qualitate consistit redente illud connaturaliter penetrabile cum alijs corporibus; quo casu & ipsa præsentia, sicut & illa qualitas, cum alijs corporibus connaturaliter penetrabilis, & consequenter spiritualis erit. Qualem de factò esse multi opinantur, prout refert Carleton vbi supra sect. 6. n. 8.

Secundò est inferendum, etiam si vbiatio 412 Angeli Romana, & vbiatio Matritensis non possint naturaliter simul in eodem spatio collocari, nihilominus spirituales, & nullatenus corporeas esse. Nam ea impotentia naturalis, quam habent ad coexistendum in eodem spatio nullatenus est impenetrabilitas ad corporeitatem requisita: quia non nascitur ex eo, quòd tales vbiaciones sint incompatibiles naturaliter in eodem spatio; sed ex eo, quòd neutra suum spatium, cui essentialiter est affixa, potest deserere, vt transferatur ad spatium alterius; neque in vtroque, saltem naturaliter, potest simul existere. Vnde, si possibile sit supernaturaliter iuxta dicta à nobis disp. 5. q. 15. vt altera dictarum vbiacionum per præsentiam superadditam in spatio alterius replicetur, hoc præsupposito miraculo, absque alio nouo penetrabitur connaturaliter cum illâ.

414 Ex quibus omnibus tandem constat, quàm facile iuxta sententiam nostram omnia entia, communiter reputata corporea sub vnum conceptum entis corporei, sub vnamque citra disunctionem definitionem eius breuem, & clarâ, cadant; aliter, quàm in alijs sententijs, de quibus diximus proposit. 5. Pariterque omnia entia spiritualia sub vnum conceptum, sub vnamque definitionem oppositam. Atque hæc satis de spectantibus ad præsentem disputationem, prout ad institutum nostrum spectantem. Pergamus ad sequentem.

DISPUTATIO XI.

De Simplicitate Dei.

Postquam disp. præced. de ente composito; & simplici, atque adeò de eorum compositione, simplicitateque vniuersè tractauimus, sequitur, vt de Simplicitate Dei in præsentî disp. tractemus.

QVAESTIO I.

Virum Deus sit ens omnino simplex physicè.

ENS simplex dicitur vniuersè, quod partibus 1
expers, atque adeò impartibile, seu indiuisibile est. Cum tamen ens compositum, cui simplex contraponitur, ex pluribus inter se distinctis, quæ partes appellantur, coalescat; prout latius explicatum est supra disp. præced. q. 1. Quoniam autem, vt ibi q. 2. latius etiam est explicatum, ens compositum aliud physicè, ex partibus scilicet formalibus physicè, realiterve inter se distinctis compositum est. Aliud verò metaphysicè tantum, scilicet aut ex partibus formalibus di-

distinctis inter se metaphysicè, seu per solam rationem, aut ex partibus dumtaxat æquivalentibus. Priorisque proinde compositio physica, seu realis venit dicenda; posterioris verò dumtaxat metaphysica; eaque aut per rationem solam formalis, aut tantum æquivalens. Similiterque ens simplex aliud physicè est tale, quod partibus physicè, realiter vè distinctis, atque adeò omni compositione physica, seu reali caret. Aliud verò metaphysicè tale est; eo quòd aut partibus per solam rationem distinctis, aut partibus æquivalentibus, aut utriusque est expertus. Priorisque proinde simplicitas physica, seu realis; posterioris verò metaphysica aliquo ex tribus dictis titulis nuncupanda venit iuxta dicta latius locis citatis. Scire opus est, in præsentiquæst. de simplicitate physica, seu reali Dei; non verò de metaphysica aliquo ex dictis modis sermonem esse. De qua postea. Quærimus itaque, verum Deus sit ens omnino simplex physicè, seu realiter.

Circa quam quæstionem omnium eorum errores veniebant recensendi, qui Deum aliquo modo corpore præditum, siue corporeum, atque adeò physicè ex partibus compositum esse putarunt: quia tamen illi oportunè referentur quæst. sequente; statim in hac ad stabilendam certam catholicorum sententiam pergendum nobis est; prout sequitur.

Propositio 1.

Deum à parte rei, atque adeò physicè, seu realiter esse ens omnino simplex, certà fide tenendum est.

Id namque imprimis constat ex ijs, quæ Patres Concilij Florentini decernunt sess. 17. 18. & 19. Expressèque definitum est in Concilio generali Lateranensi sub Innocentio 3. prout habetur in cap. *Firmiter* de summâ Trinitate, & fide catholica, ubi dicitur. *Pater, & Filius, & Spiritus sanctus tres quidem persone, sed una essentia, substantia, seu natura simplex omnino.* Consonantque Patres Concilij Remensis contra Gilbertum Porretanum coacti sub Eugenio 3. dicentes, *Credimus, & confitemur, simplicem naturam divinitatis esse Deum.* De quo videnda scripta à nobis in Pharo Scient. disp. 13. quæst. 4.

Deinde idem ipsum contestantur unanimiter Patres. Athanas. enim in Epist. ad Episcopos in Africâ versus finem ait, *Deum esse simplicem substantiam.* & in Dialog. 1. de Trinit. *superquam simplicem* appellat. Cyrill. Alex. lib. 13. Thesau. cap. 2. & lib. 14. cap. 1. & 3. Deum simplicissimum vocat, & lib. 34. dicit, *esse simplicem confessionem omnium.* Damasc. lib. 1. Fides cap. 12. *extrema impietatis esse contrarium asserere.* S. Maxim. cent. 4. cap. 8. apud Cypariſiortan decade 10. *absurdum, & nefarium esse dicit cogitare in Deo compositionem.* Et Athanas. in Apolog. pro Synodo Nicæna apud eundem, blasphemum esse, *si quis existimat, Deum esse compositum.* August. lib. 6. de Trinit. cap. 6. & lib. 7. cap. 1. *Deum summè simplicem* dicit. Bernard. lib. 5. de considerat. cap. 7. & Serm. 81. in cant. initio, *primum, & purissimum simplex.* Beda in sententijs, *solum simplex.* Richard. Victor. lib. 2. de Trinit. cap. 17. *inestimabilem, & omnino incomprehensibilem eius simplicitatem.* & Fautus Regiens in epist. ad Paul. *de solâ divinitatis substantiâ simplicitatem dici.* Similiaque

habent passim ceteri Patres. Et huc quoque spectant testimonia, quæ in sequentibus quæstionibus insuper adducemus. Præter alia prope innumera, quæ ad propositum simile recensuimus, & indicavimus in Pharo Scient. disp. 13. quæst. 4. iam citata. Ad remque præsentem recognoscenda, & applicanda sunt.

In eandem veritatem consenserunt ex ethnicis Philosophis Plotinus. *Enead. 6. lib. 1. cap. 26.* dicens, *Deum esse aliquid super omnia simplex omnino.* Arist. lib. 1. Methaph. tert. 18. dum ait, *Principium ipsum unum; hoc enim simplex, & impermixtum.* Quo circa lib. 12. Methaph. cap. 7. primam substantiam, hoc est Deum, simplicem esse, & indivisibilem pronuntiat. Averroes lib. 12. Methaph. cap. 27. Deum esse ait *in fine simplicitatis.* Et Auctor libri de causis proposit. 4. *In ente primo non esse multitudinem modorum.* Quo eius simplicitas denotatur. Præter plures alios referendos quæst. 2. qui Deum penitus incorporeum potuerunt, expertemque proinde omni quantitate, atque compositione physica.

Potest præterea propositio data probari ex illo Exodi 3. *Ego sum, qui sum.* Quanquam enim his verbis se Deus definiat iuxta communem expositionem. Interpretum per actum existentialem essendi, siue existendi à se, prout supra disp. 1. quæst. 10. proposit. 6. exposuimus. Ad eò tamen illa emphatica sunt, ut etiam intelligi possint de actu essentiali identificante cum Deo quidquid in ipso est, ut sensus sit. *Ita sum ego totum, quod sum, ut nihil in me sit, quod ego non sum, atque adeò quod non sit Deus.* Qui sensus falsus planè esset, si Deus ex aliquibus partibus à parte rei esset compositus: quia in tali casu quævis earum non esset ipse Deus. Cum certum sit, quamlibet partem à suo toto distinctam esse tanquam inclusum ab includente, & totum vicissim distingui ab ipsâ tanquam includens ab incluso.

Propositio 2.

Deum à parte rei, atque adeò physicè, seu realiter esse ens omnino simplex, ratione naturali ostenditur.

Primo ex prædicato omnimodæ infinitudinis, quam Deus, habet evidenter oriundam ex prædicato, quod etiam habet, entis à se demonstrato à nobis supra disp. 1. Eo enim ipso, quòd aliquod ens habet esse à se citra omnem causam sui, necunde habet, à quo taxetur magnitudo eius, ipsiusque proinde infinitudo non potest non esse omnimoda in omni genere. Ut autem sit talis, necesse est, quòd illud aut formaliter, aut eminenter contineat in se omnem omnino excogitabilem perfectionem. Formaliter quidem omnem excogitabilem perfectionem identificatam sibi. Eminenter verò omnem excogitabilem perfectionem distinctam à se. Hanc autem eminenter in se continere non potest, nisi sit principium factuum eius. Unde fit, ut ens à se titulo talis non possit non esse fons, siue fontale principium omnium omnino aliorum entium distinctorum à se. Cum quibus omnibus stare nullo modo potest, quòd Deus ens compositum, & non omnino simplex physicè sit. Si enim Deus ens compositum esset; cum totus ipse esset ens à se, ut supponitur demonstratum, non possent non omnes partes eius esse quoque entia à se, ut est notissimum. Aliundeque non omnes possent esse entia à se. *Quod est*

est chymærica contradictio. Quia, posito, quod quævis earum esset ens à se, non posset non ea titulo talis esse fontale principium, & causa cæterarum. Quæ subinde iam non entia à se, ut ponebatur, sed entia ab alio essent. Manet igitur demonstratum ex eo, quod Deus sit ens à se, talem necessarium infinitudinem sortiri in omni genere, quæ sine omnimodâ simplicitate physica Dei stare nullo pacto potest.

8 Secunda ratio pro eadem Dei simplicitate desumi potest ex prædicato entis primi, quod Deus habet oriundo etiam à prædicato entis à se. Ratione cuius omnimodis repugnat Deo posteriori esse alio ente ullo posterioritatis genere. Si autem Deus compositus esset ex partibus, ipsis partibus esset posterior eo posterioritatis genere, quo quoduis totum posterior suis partibus est. Quo iure dixit Ambrosius in Symbolum Apost. cap. 1. *Deus compositus esse non potest; eum, aliqua eo anteriora præexistisse, putari nefas sit.* Et ante eum Origenes lib. 1. Periarcho. cap. 1. *Deum, qui omnium est principium, compositum esse, non est putandum: ne forte priora illo principio inveniuntur elementa esse, ex quibus compositum est omne, quidquid illud est, quod compositum dicitur.*

9 Tertia ratio desumenda venit ab omnimodâ independentiâ superiùs à nobis demonstratâ disp. 4. quam Deus titulo etiam entis à se habet ab omni ente distincto à se. Si enim Deus compositum esset ex partibus, à quavis earum distincta à se dependens esset essentialissimâ dependentiâ, eaque subinde essentialiter indigeret: quinimo à quavis earum quadamtenus acciperet suum esse, & non vice versâ. Quod plane est alienum ab omnimodâ independentiâ ab alio quopiam, quam debet habere ens à se. Quo circa dixit Anselmus in Monol. cap. 10. *Omne compositum, ut subsistat, indiget his, à quibus componitur; & illis debet quidem quod est: quia quidquid est, per illa est; & illa, quod sunt, per illud non sunt: & idcirco penitus summum non est.*

10 Quarta ratio pro eadem Dei simplicitate eiusmodi est. Simplicitas ex conceptu suo perfectio simpliciter simplex est: quia melior est ipsa, quam non ipsa; id est, quam compositio opposita. Ob id, quod entia sunt simpliciora, eo sunt, cæteris paribus, perfectiora, atque etiam vice versâ. Sed nulla est perfectio simpliciter simplex, quæ non conveniat Deo, prout infra disp. 16. ostendetur. Ergo Deo convenit simplicitas; proculque subinde ab illo abest compositio opposita. Propterea Bernardus lib. 5. de considerat. disputans cum Gilberto Porretano aliquam compositionem realem adstruentem in Deo ait. *Mihi non deest, quid cogitem melius eiusmodi Deo tuo. Quæris, quid? Mera simplicitas. Nam vero iudicio simplex multiplici antefertur.*

11 Quinta ratio ex plenitudine bonitatis, seu perfectionis ab omni penitus imperfectione immuni, quam Deus necessario habet, ut demonstrabitur inferius disp. 16. sumenda est. Si enim Deus compositus esset ex partibus, multis scateret imperfectionibus à tali plenitudine perfectionis prorsus alienis. Primum enim dependentiâ nuper commemoratâ, quam Deus haberet à suis partibus, manifesta imperfectio esset; quemadmodum etiam & dependentiâ, indigentique, quam ipsæ partes ab invicem haberent inter se: nulla quippe earum à reliquis vlatenus separabilis, siue disjungibilis esset, aut potens sine illis existere; eo quod cum omnimodâ necessitate componerent

Deum. Vnde & alias secum ferrent imperfectiones, scilicet incomplectionis, qua quævis earum essentialiter esset ens incompletum; potentialitatis, qua quævis earum per alias perfectibilis esset; adhesionis, qua quævis earum alijs adhærens, eisque subnixæ, non verò per se subsistens existeret. Quas omnes, & similes imperfectiones esse à summa Dei perfectione alienas, & ex se satis notum est, & ex dicendis disp. 16. magis conspicuum fiet.

12 Sexta ratio sit. Necessitas in essendo sequitur perfectionem essentia: quia unumquodque quod melius, siue perfectius est, non potest non habere eò maius essendi meritum. Ob idque necessitas, quam Deus habet ad essendo, infinite maior est omni aliâ excogitabili necessitate; quia perfectio essentia Dei omni aliâ excogitabili perfectione infinite est maior, prout constat ex doctrinâ traditâ supra disp. 3. quæst. 2. Illud autem verissimum principium stare non posset, si Deus esset ex partibus compositus physice. Non igitur ita compositus, sed prorsus simplex est. Probo minorem, quæ sola indiget probatione. Quia, si Deus esset ex partibus compositus physice, & esset infinite magis necessarius in essendo, utpote infinite magis perfectus, quàm quævis earum. Et non esset eiusmodi: quia nullum totum potest esse in essendo magis necessarium, quàm sua pars, ut ex se, & ex demonstratis in Pharo Scient. disp. 1. q. 5. est evidens. Quæ duo contradictoria sunt.

13 Septima ratio. Si Deus esset ex partibus compositus physice, quævis pars eius & esset Deus, & non esset Deus, & esset æqualis perfectionis cum suo toto, & non esset æqualis. Quæ sunt contradictoria. Esset quidem Deus; quia esset ens à se, essentiaque Dei stat in conceptu entis à se, prout statutum supra est disp. 1. quæst. 10. Et non esset Deus; quia esset pars Dei indigens residuâ comparte ad compleendam Deitatem. Esset item æqualis perfectionis cum suo toto: quia titulo entis à se necunde posset ei taxari perfectio, quominus omnem excogitabilem sortiretur. Et non esset æqualis; quia, cum omne totum sit necessario maius suâ parte, ut est notissimum ex se, & ex dictis disp. 10. quæst. 3. nulla pars potest quoad vllam suam quantitatem esse æqualis suo toti.

14 Octava ratio. Quemadmodum omne ens finitum necessario debet esse ens ab alio tanquam à causâ, à qua limitetur, & finiatur; ita quoque omne ens infinitum, quod minus sit alio quovis ente infinito, necessario debet esse ens ab alio, tanquam à causâ, à qua in suâ infinitudine coarctetur, ne tantum sit, quantum est aliud ens infinitum. Omnis siquidem limitatio, siue coarctatio cuiusvis entis aliunde, quàm à causâ sui provenire non potest, ut latius dicemus inferius disp. 14. Igitur omne ens partiale (quod, quantumvis infinitum esse ponatur, non potest non esse minus ente totali, quod componit; quandoquidem iuxta certissimum axioma omne totum maius est suâ parte, omnisque pars subinde minor est suo toto) necessario debet esse ens ab alio tanquam à causâ. Igitur Deus, qui necessario est ens à se, prout superius est demonstratum disp. 1. nullatenus potest ex partibus esse compositus; deberent namque omnes eius partes esse entia ab alio; proindeque & ipse totus ens ab alio esset, & ens à se. Quod est chymæricum. Quare Nizetas apud Clement. lib. 8. recognovit, ut probaret, Deum non esse compositum ex partibus, dixit. *Quod enim compositum est, necessario aliquo auctore compositum est,*

est, à quo est in vnam speciem diuersitas congregata.

15 Nona ratio. Deus nec ex partibus inter se dissimilibus, siue diuersæ speciei; nec ex similibus, siue eiusdem potest esse compositus. Ergo ex nullis. Non ex dissimilibus. Quia eo ipso, quod omnes partes Dei essent entia à se, vti necessario deberent, essentias haberent in prædicatione prorsus similibus entium à se consistentes iuxta dicta disp. 1. q. 10. atque adeo etiam proprietates omnino inter se similes. Ex nullo enim capite possent inter se à se ipsis dissimilari. Sicque nequirent esse partes Dei inter se dissimiles. Non item ex similibus. Quia, cum partes inter se similes, & ipsi toti, quod componunt, necessario sint similes iuxta doctrinam statutam in Pharo Scient. disp. 16. q. 3. proposit. 40. Si Deus ex partibus similibus esset compositus, ex pluribus Dijs eiusdem speciei secum esset compositus. Quod ex se apparet chymericum: & vnitati Dei demonstrandæ disp. seq. repugnans est. Ex nullis igitur partibus potest Deus esse compositus. Quippe nullæ sunt excogitabiles partes, quæ neque sint inter se dissimiles, neque similes, iuxta proposit. 30. statutam loco citato.

16 Decima ratio. Deus nec potest esse compositus ex partibus, quarum omnes sigillatim sint perfectione finitæ: quia totus Deus esset perfectione finitus; quod ei repugnare constat ex dictis: siquidem ex partibus qualibet quantitate finitis nequit non euadere totum eadem quantitate finitum, vt est notissimum ex se, & ex dicendis disp. 13. Nec potest esse compositus ex partibus, quarum omnes sigillatim sint perfectione infinitæ: quia & essent illæ entia à se, & qualibet esset minor in perfectione, quam totum: quæ duo repugnantia sunt: eo quod de ratione entis à se est citra omne dubium, quod non sit aliud maius ipso quoad perfectionem. Vnde patet, nec posse Deum esse compositum ex partibus, quarum aliz perfectione finitæ, & aliz perfectione infinitæ sint. Ex nullis ergo omnino partibus potest Deus esse compositus.

17 Vndecima ratio. Deus nec potest esse compositus ex partibus multitudine finitis: quia nullus est excogitabilis titulus, cur ex tanto numero partium potius, quam ex maiori, vel minori compositus esset. Nec ex partibus multitudine infinitis, & sine fine diuisibilibus: quia talis compositio est chymERICA, vt vniuersè ostensum est supra disp. 10. q. 4. Nec ex partibus multitudine infinitis ac tandem indiuisibilibus: quia esset Deus quædam multitudo infinita entium à se prorsus simplicium. Quæ magis adhuc ob titulos iam commemoratos apparet esse chymERICA, quam si esset finita. Deus igitur ex nullâ partium multitudine compositus est.

18 Duodecima ratio. Deus necessario debet esse ens intellectualuale, rationale, vt liberum, vt demonstrabitur inferius tract. de Scient. & Volunt. Ergo necessario debet esse ens simplex, atque adeo nullo pacto compositum physicè. Consequentia probatur. Quia alioquin deberet habere potentiam tum intellectuam, tum volitivam, compositam physicè ex partibus, vt pote quæ deberet esse identitica cum ipso. Et hoc haud dubiè est impossibile. Quia, vt non videtur possibile, quod plures intellectus indiuisim per vnam assensum assentiantur verò; & multo minus, quod plures voluntates indiuisim eodem nutu, eodemque actu se determinent ad amandum bonum, ita vt vtrique indiuisim, & neutri seorsim sit talis determinatio imputabilis. Sic non videtur pos-

sibile, quod plures partes vnius intellectus indiuisim per vnam assensum assentiantur verò; & multo minus, quod plures partes vnius voluntatis eodem nutu se determinent ad amandum bonum, ita vt omnibus indiuisim, & nulli seorsim sit talis determinatio imputabilis. Mitto alias rationes, quæ ad probandam propositionem datam adhuc excogitari possent.

Ex dictisque infero euidenter, Deum neque ex materiâ, & forma; neque ex partibus integrantibus; neque ex hypostasi, siue personalitate, & naturâ; neque ex essentiâ, & existentia; neque ex subiecto, & accidenti; neque vllò omnino alio compositionis genere compositum physicè esse. In quibus speciatim comprobandis non oportet amplius morari. Videatur S. Th. 1. p. q. 3. art. 2. 3. & 4. & ibi expositores eius.

Verum contra hanc certissimam, euidentemque veritatem, vt satis apparet ex dictis, potest sic obijci. Vbi est pluralitas, & vnitatis, est compositio. Sed in Deo est pluralitas, & vnitatis, scilicet pluralitas personarum, & vnitatis essentia; vt docet fides. Ergo in Deo est compositio. Distinguo maiorem. Vbi est pluralitas, & vnitatis resultans ex vnione plurium est compositio; concedo. Vbi est pluralitas, & vnitatis non resultans ex vnione plurium, sed consistens in identitate vnius cum pluribus; nego. Deinde maiorem. Sed in Deo est pluralitas, & vnitatis priori modo; nego; posteriori concedo. Et nego consequentiam. Itaque Trinitas personarum nullatenus minuit summam simplicitatem Dei. Quia personales diuina comparatæ cum essentiâ non possunt simul cum illâ componere aliquid totum physicè: nam sunt cum illâ physicè idem; comparatæ verò inter se, licet sint physicè distinctæ, non sunt tamen physicè vnitæ, prout opus erat, vt totum aliquid componerent physicè, scilicet adhesionis, de quo tantum in præsentiarum sermo est. Quidquid sit de toto ordinis, aut collectionis; de quibus nunc non agimus; iuxta diuisionem factam totorum supra disp. 10. q. 3.

QVAESTIO II.

Verum Deus ita sit ens omnino simplex physicè, vt neque sit corpus, neque ens corporeum vllò modo.

DE multis Ethnicis refertur, eos sibi suos Deos corporeos confinxisse. Sic refert de Anaximene Tullius lib. 5. de naturâ Deorum. De Anaxagorâ Arist. lib. 4. Physic. text. 57. De Pythagorâ, & Democrito August. epist. 56. De Stoicis Origen. lib. 2. contra Celsum. Et de Epicureis Sextus Empyricus lib. 5. Pyrron. cap. 24. Similique errore seducti Sadduczi, teste Arnob. lib. 3. contra Gent. cætera cuncta, præter entia visibilia, atque adeo & Angelos, & Spiritus sanctum, ne vllum spiritum admitterent, prout negabant. De quo videndus est Epiphanius. cont. hæres. hæres. 14. Videtur augustinus Philo. lib. 1. Allegor. Sadducisimam sapere, dum ait, de diuina substantiâ definiti non posse, sit ne corporeâ prædita qualitate, vel non. Et errorem quidem Sadducæorum transisse postea ad Saracenos, testatur Vives lib. 4. de Verit. fidei cap. 8. Porro hæretici Audiani, siue Odiani, siue Vadiani, sic dicti à suo duce Audio, siue Audæo, Deum corporeum esse affirmarunt, imo præditum corpore huma-

no, similive corpori humano quoad membrorum distinctionem, & formam. Quo iure Anthropomorphitæ appellati sunt. Quasi Deum instar hominis figurantes. De quibus, deque eorum errore agunt Epiphanius contra hæreses, hæres. 70. Theodoretus lib. 4. hæretic. fabul. cap. 13. & lib. 4. histor. cap. 19. Tripartit. lib. 7. cap. 11. Nizeph. lib. 11. cap. 14. Augustinus lib. de hæres. cap. 50. & Cassian. collat. 10. c. 2. Quem errorem Melitoni etiam attribuunt Isidorus lib. de doctr. & fid. cap. 5. & Theodoretus q. 10. in Genes. nisi textus fuerit vitiat, ut obseruat Sixtus Senen. lib. 5. Bibliot. ann. 18. qui à dicto errore penitus purgat Melitonem. Quod latè etiam præstat Vazq. 1. p. disp. 21. cap. 1.

22 Terullianum item in eo errore fuisse, ut putauerit, Deum esse corporeum, censuit Augustinus lib. 10. de Genes. ad lit. cap. 25. Tamest cum excuset lib. de hæres. cap. 86. quasi corpus pro substantiâ usurpauerit, corporeumque pro substantiali. Quo sensu, censent aliqui, dixisse Paulum ad Coloss. 2. in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, id est, substantialiter, ut explicat noster Cornel. ibi cum alijs. Quo modo etiam dixit Hilarius in Math. can. 5. Nihil est, quod non in substantiâ sua, & creatione corporeum sit: nam & animalium species, siue obtinentium corpora, siue à corporibus exulantium corpoream tamen naturam substantiam sortiuntur. Et ipse Augustinus apud Petauium tom. 1. de Theologicis dogmatibus cap. 1. n. 15. ita habet. Incorpoream quoque esse animam, est difficile tardioribus persuaderi potest, mihi tamen fateor, esse persuasum. Sed ne verbi controuersiam vel superflue faciam, vel merito patiar; quoniam, cum de re constat, non est opus certare de nomine: si corpus est omnis substantia, vel essentia, vel si quid aptius nuncupatur id, quod aliquo modo est in se ipso, corpus est anima. Item, si eam solam incorpoream placet appellare naturam, que summè incommunicabilis, & ubique tota est, corpus est anima: quoniam tale aliquid ipsa non est. Porro, si corpus non est, nisi quod per loci spatium aliqua longitudine, latitudine ita sistitur, vel mouetur, ut maiore sui parte maiorem locum occupet, & breuiore breuiorem, minusque sit in parte, quàm in toto, non est corpus anima.

23 Exterum, quanquam corpus, & ens corporeum in istâ latissimâ, & valde impropria acceptione nonnulli interdum usurpauerint, scilicet pro substantiâ, siue essentiâ, & pro ente substantiali. Reliqui verò commemorati conceptum corporis, aut entis corporei strictè, & propriè accepti, qualem definiuimus supra disp. 10. quæst. 7. per errorem tribuerunt Deo. Qui quidem error rursus est renouatus anno Domini. 954. ut videre est apud Gualter. in Chronic. & iterum anno 1118. sub Basilio quodam medico. De quo Genebrardus in Pasch. lib. 2. & Sand. hæresi 138.

Propositio 1.

24 De fide est, Deum neque corpus, neque ens corporeum, sed penitus spiritus, atque adeò ens spirituale esse.

Sumptis videlicet his nominibus, prout communiter solent sumi, in strictâ suâ, propriaque significatione explicatâ, & statutâ à nobis supra disp. 10. quæst. 7. Iuxta quam propositio constat imprimis ex illo Ioan. 4. Spiritus est Deus. Ex illoque 2. ad Corint. 3. Dominus autem spiritus est. Vbi sermonem esse de spiritu, prout propriè contra posito corpori concors interpretum, & Pa-

trum, imò totius Ecclesiæ catholicæ consensus est: prout in ijs, qui in ea loca scribunt, videri potest. Faciunt item ad rem iuxta plerosque expositores illud ad Rom. 1. Inuisibilia Dei &c. & illud 1. ad Timot. 1. Regi saculorum immortalis, & inuisibilis, &c. Estque definita ista veritas in 7. Synodo generali ad 8. & in Concilio generali Lateranensi sub Leone 3. prout habetur in cap. Firmiter. de Summa Trinit. & fide cath. Quare contrarium dogma aperta est hæresis, ut patet in catalogis hæreticorum apud Philastrium, Augustinum, Isidorum, & alios recentiores.

25 Porro, Deum nullatenus esse corporeum, non solum prædicant omnes Ecclesiæ Patres, quorum testimonia passim obuia recensere sigillatim, opus non est. Sed etiam Philosophi ethnici communiter tenuerunt. Ut Zoroaster princeps Theologiæ Chaldaicæ apud Euseb. lib. 1. de præparat. euang. cap. ult. Hostianus, teste Cypriano lib. de Vanit. idol. Trismegistus in Pimandro ser. 4. & 7. Orphæus in carmine de Verbo sacro. Asclepius ad Ammonem Regem. Empedocles, ut refert Simplic. lib. 1. Phys. comm. 3. & 30. Pythagoras, ut refert Lactant. lib. de ira Dei cap. 11. Plato in Timæo, & Parmenide, ut testantur Camperius lib. 7. de Platonicâ Philosophiâ; Tullius lib. 1. de natu Deor. & August. lib. 1. de Ciuit. Dei cap. 10. Idem tenet Arist. lib. 8. Physic. à text. 78. & lib. 12. Metaph. text. 3. & alibi, ut tanquam indubitatum refert Tull. lib. 1. de nat. Deor. Tamest illi nonnulli adseribant errorem oppositum; ut videre est in Mirandul. lib. 4. exam. doct. gent. cap. 1. Plutarch. de placitis cap. 7. Clement. Alex. in Prot. & Cyrill. in Iulian. lib. 1. cap. 1.

26 Opponi tamen potest pro opposito errore illud Genes. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Quo intellectio de imagine materiali abutebatur Anthropomorphitæ ad ponendum in Deo corpus simile nostro. Necnon alia scripturæ loca, in quibus Deo humana membra attribuuntur, ut Psalm. 33. Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum. Sæpeque alibi. Sed certum est, primum locum de imagine spiritali quoad gradum intellectuum, seu rationalem, cætera autem metaphoricè intelligenda esse. Videatur Recupit. lib. 2. de essentiâ Dei quæst. 12. fine.

Propositio 2.

27 Deum neque corpus, neque ens corporeum, sed penitus spiritum, atque adeò ens spirituale esse, ratione naturali ostenditur.

Imprimis enim omnia argumenta, quibus quæst. 1. proposit. 2. monstrauimus, Deum esse ens omnino simplex, consequenter ostendunt, Deum non esse corpus: quia corpus sumptum substantiue, prout significatur hoc nomine, nequit non esse ens compositum ex partibus extensionis localis, ut supra disp. 10. q. 7. proposit. 6. statutum est. Probant itidem manifestè dicta argumenta, neque esse Deum ens corporeum ex genere eorum, quæ ex partibus cuiusuis rationis sunt composita physice; qualia sunt pleraque existentia.

28 Quare solum restat probandum, neque esse Deum ens corporeum ex genere eorum quæ physice simplicia sunt: qualia sunt indiuisibilia intrinsicè constituenta quauis ratione entia composita corporea; & cætera, si quæ dantur, aut pos-

- possibilia sunt entia completa simpliciter physice, & nihilominus corporea, ut multi opinantur. Quia tamen conceptus corporeitatis in vniuersum tum corpori substantiue sumpto, tum cuiusvis enti corporeo siue composito, siue simplici communis est, prout in dicta quest. 7. propos. 7. exposimus, quacunque probauerint, illam alienam esse à Deo, pariter probabunt, Deum neque esse corpus, neque ens corporeum aut simplex, aut compositum. Et consequenter esse ens spirituale. Nam inter spirituale, & corporeum non datur medium, ut constat ex dictis ibidem.
29. Igitur, non esse Deum ens corporeum, atque adeo ens incorporeum, siue spirituale esse, primò ex immensitate eius demonstrata à nobis supra disp. 6. quest. 1. venit probandum manifestè. Nam ab immensitate sua habet Deus, esse localiter penetrabilem cum omni alio ente; idque non solum naturali, sed etiam essentiali necessitate, supposito, quod sit aliud ens, prout in eadem disp. 6. quest. 2. monstratum est. Ergo, cum corporeitas in opposita impenetrabilitate consistat, uti disp. 10. quest. 7. propos. 7. citata statimus, manifestè consequitur, hoc ipso, quod Deus est immensus, non posse non esse illum ab omni corporeitate alienum. Atque adeo non posse non illum ens non corporeum, siue incorporeum, siue spirituale esse.
30. Secundò probatur idem ipsum à plenitudine bonitatis, seu perfectionis, quam Deus necessario habet, & ratione cuius nulla perfectio simpliciter simplex, scilicet quæ melior sit, quam non ipsa, potest illi deesse, ut demonstrabitur inferius disp. 16. Cum enim subtilitas incorporeitatis euidenter sit melior, quam non ipsa, id est, quam crassities corporeitatis opposita, sique perfectio sit simpliciter simplex, neququam titulo dictæ plenitudinis perfectionis potest deesse Deo. Proindeque Deus non potest non esse incorporeus; atque adeo spiritualis, & non corporeus.
31. Tertio probatur. Quia Deus necessario debet esse ens summè intellectualem, rationale, & liberum, ut in tract. de Scient. & de Volunt. ostenditur. Hæc autem prædicata in ente corporeo non videntur repetiri posse: eo quod eorum perfectio adeo corporeitatem, corporeitatisque imperfectionem videntur transcendere, ut in eadem entitate nullatenus cum illa compati possint.
32. Quarto. Quia Deus titulo causæ primæ multa entia non corporea, sed prorsus spiritualia valet producere, defactoque producit: nam tales sunt Angeli, & animæ rationales, ut suis in locis ostenditur. Igitur, ne dicatur Deus carere perfectione meliore opposita, quam suis creaturis communicat; hoc enim ei repugnat, ut demonstrabitur in tract. de Omnipot. omnino ille incorporeus, siue spiritualis esse asserendus est.
33. Quintò. Quia Deus titulo etiam causæ primæ in omne ens corporeum, in omnesque omni- ne partes eius immediatè influentis, non potest non esse intimè penetratus, atque adeo connaturaliter penetrabilis localiter cum omni ente corporeo, cum omnibusque partibus eius; uti disp. 6. quest. 1. ostensum est. Hoc autem ipsum est, esse, illum ens spirituale, siue incorporeum, ut constat ex dictis.
34. Sextò. Quia Deus non potest non esse actus purissimus, hoc est, ita summè perfectus, ut per nihil aliud sit perfectibile, uti disp. 1. quest. 12. expositum est, & demonstrabitur inferius disp. 16.

eo autem ipso nequit esse ens corporeum. Nam ens corporeum eo ipso nequit esse summè perfectum, ut ex se, & ex dictis est notum; atque adeo nequit non esse per aliud quidpiam perfectibile; proindeque potentialitatem habens ab actu purissimo alienam. Unde etiam sit, ut ens corporeum non possit non esse mutabile per id, per quod est perfectibile: subindeque ut etiam ex immutabilitate Dei supra disp. 7. quest. 1. demonstrata illius spiritualitas inferatur; uti illam intulit Orig. in illud Ioan. 4. *Deus spiritus est.* Amo. & Platonici apud August. lib. 8. de Ciuit. cap. 6. & Arist. lib. 8. Metaph. text. 14.

Sufficiant hæc. Nam alia, quæ ad rem forent adduci, vel in hæc recidunt, vel ad propositum infirma sunt. Et per hæc quidem demonstratum manet, quod Deus sit ens spirituale. Quod autem insuper sit spiritus, inde constat aperte; quia nequit non esse substantia per se subsistens, ut est notissimum; aliundeque ut in præcedente questione, & in præfati demonstratum, ens prorsus simplex physice, & cum omnibus alijs entibus naturaliter penetrabilis est. Quæ tria conceptum spiritus substantiue sumpti constituunt, ut supra disp. 10. q. 7. propos. 6. statutum est. Quibus iam propositio nostra integrè manet demonstrata. Contra quæ nihil est momenti, quod possit opponi.

QVÆSTIO III.

Verum in Deo aliqua compositio formalis ex natura rei. Aut aliqua virtualis admittenda sit?

Postquam, ut certam secundum fidem, & euidentem secundum rationem veritatem statuerimus q. 1. Deum physice, seu realiter ens prorsus simplex esse; nullamque subinde in se habere physicam, seu realem compositionem, superest examinandum in hac, & seqq. questionibus, an cum hac physica, seu reali simplicitate Dei excludentes omnem compositionem physicam, seu realem aliquod aliud compositionis genus compati possit, vel comparatur. Igitur quod ad præsentem questionem attinet.

Scotiæ, qui formalitates diuinas realiter identificatas formaliter ex natura rei censent esse inter se distinctas; consequenter fateri tenentur, Deum ex talibus formalitatibus formaliter ex natura rei compositum esse. Cæteri verò Theologi illam inter formalitates diuinas distinctionem negantes, hanc in Deo compositionem omnino negant.

Qui verò inter aliquas Dei formalitates, virtuales aliquam, æquivalentem ve distinctionem admittunt, consequenter videntur debere admittere in Deo aliquam rem virtuales, siue æquivalentem compositionem. Aqua consequentiæ immunes sunt, qui dictam distinctionem repudiant.

Propositio I.

Compositio aliqua formalis ex natura rei nullatenus admittenda est in Deo.

Hæc propositio abundè manet probata à nobis contra Scotistas in Pharo Scient. disp. 13. q. 5.

q. 5. tum multis testimonijs Patrum, & Theologorum, tum multis rationibus tam philosophicis, quam Theologicis. Quibus eiusmodi compositio vna cum distinctione formali ex natura rei formalitatum diuinarum reiecta est. Quare, quæ ibi scripta sunt, ad rem sunt modò recognoscenda, non repetenda.

Propositio 2.

40 **Compositio virtualis seu æquiualens ex formalitatibus distinctis inter se virtualiter tanquam ex partibus virtualibus in Deo non est admittenda, adhuc ab eis, qui inter aliquas formalitates diuinas distinctionem virtualem, seu æquiualentem in ordine ad sufferenda sine repugnantia prædicata aliqua ex se contradictoria nobiscum admittunt.**

Quia, licet in ordine ad sufferenda sine repugnantia eiusmodi prædicata aliqua formalitates diuinae sint virtualiter, seu æquiualeuter distinctæ inter se; nullæ tamen sunt distinctæ inter se in ordine ad se absolute, proindeque neque in ordine ad componendam Deum, siue ad constituendum ipsum in se absolute ex eis compositum adhuc virtualiter. Vt constat ex doctrina de distinctione virtuali reperta in diuinis exposita à nobis in Pharo Scient. disp. 13. citata q. 6. præsertim à num. 146. Quæ ad rem recognoscenda est.

41 **Cæterum in alio sensu, vt quantitas metaphysica æquiualens, seu virtualis admittenda venit in Deo in ijs attributis, siue prædicatis eius intrinsicis, quæ suscipere dicuntur ex suo conceptu magis, & minus, vt sunt bonitas, perfectio, potentia, & similia, iuxta doctrinam vniuersalem stabilitam disp. 10. q. 2. diuis. 3. ita quoque aliqua compositio æquiualens, seu virtualis in eiusmodi prædicatis diuinis potest admitti: quandoquidem omnis quantitas eâ ratione, qua quantitas est, ex partibus composita est, vt constat ex doctrina statuta in eadem disp. 10. q. 1.**

QVÆSTIO IV.

Virum in Deo aliqua compositio rationis sit admittenda.

42 **N**egant Aureol. in 1. dist. 1. q. 1. art. 2. Mayr. q. 7. art. 1. Soncin. lib. 12. Metaph. q. 25. ad 3. Capreol. in 1. dist. 2. q. 3. Gran. 1. p. tract. 2. disp. 3. & Quiros tom. 1. in 1. p. ad art. 7. q. 3. S. Th. dub. 2. Affirmant tamen S. Bonau. in 1. dist. 34. art. 1. q. 1. Ferrar. lib. 1. contra Gent. cap. 18. Soar. disp. 30. Metaph. sect. 4. Gilli. lib. 2. de Deo tract. 4. cap. 14. Fasol. 1. p. q. 3. art. 7. dub. 4. Recupit. lib. 5. de Deo Martinon 1. p. disp. 4. n. 4. Atriag. disp. 2. de Deo vno n. 73. & alij.

43 **Pro resolutione suppono tanquam iam indubitatum inter Theologos, attributa intrinseca Dei, quæ in se realiter sunt prorsus idem, per nostram rationem distingui inter se; idque distinctione rationis ratiocinata, siue habentis fundamentum in re, prout supra disp. 2. q. 2. ex dictis**

latius in Pharo Scient. statuimus. Quòd autem eiusmodi distinctio sit ex parte obiecti præcisua formalitatum ibidem supposuimus latè probatum in eadem Pharo Scient. Sicut etiam, quòd neque Deus, neque Beati, neque quilibet alij Deus, ipsum cognoscentes intuitiue, siue per propriam speciem possint vilo genere distinctionis rationis distinguere prædicta attributa. Quomodo autem distinctio prædicta rationis, qua iuxta ordinarium modum, quem nos habemus cognoscendi pro statu præsentis, distinguimus, siue distincta concipimus attributa intrinseca Dei, non ficta, sed supposititia distinctio sit, tum ex locis Phari Scient. ibidem citatis, tum ex doctrina generali de entibus rationis in ipsamet Pharo disp. 12. tradita conspicuum est. Quæ omnia ad præsens propositum recognoscenda sunt. Ijs autem suppositis sit.

Propositio 1.

44 **In Deo, prout à nobis cognoscitur pro statu præsentis, compositio metaphysica, siue rationis, qua ex suis intrinsicis attributis compositus nobis apparet, prorsus est asserenda.**

Quia, dum attributa intrinseca Dei distincta inter se ex parte obiecti nobis apparent iuxta suppositionem factam, non quidem segregata, & dispersa, seu in se re præsentantur, sed veluti mutuo sibi coherencia, coniunctaque ad constituendum ipsum Deum. Hoc autem ipsum est, representari nobis Deum ex illis compositum, in ipsoque Deo subinde compositionem metaphysicam, siue rationis à cognitione nostra oriundam dari, qua ex suis intrinsicis attributis compositus nobis apparet. Id quod vel exinde etiam patet, quòd pleraque, aut omnia attributa intrinseca Dei abstractè sumpta ex conceptu suo sunt actus quidam, ac veluti formæ vni essentia metaphysicæ eius veluti subiecto omnium communi intrinsecè, siue immediate ad hærentes, cum eoque subinde componentes ratione nostra totidem concreta metaphysica: ex quibus omnibus rursus ratione identitatis subiecti mutuo sibi coherentibus tota essentia physica Dei euadit per rationem nostram composita, vt constat ex doctrina latè exposita, atque probata supra disp. 1. q. 10. & disp. 2. q. 1. & seqq. sæpeque alias.

45 **Neque huiusmodi compositio rationis quidpiam imperfectionis Deo appingere vllaatenus putanda est: quia non conuenit Deo realiter, & prout est in se, sed merè intentionaliter, & prout obiectiue est in nostro intellectu; quod ipsi valde extrinsecum est. Et quidem distinctio in pluribus non minorem præfert imperfectionem de suo, quam compositio ex pluribus: & tamen omnes Theologi censent, absque vilo inconueniente posse, imo & debere admitti in Deo distinctionem rationis ab intellectu nostro oriundam, qua in plures formalitates identificatas realiter concipiatur ille distinctus, qua vt formalitates ipsæ distinctæ inter se concipiuntur. Ergo pariter censendum est, absque vilo inconueniente posse, imo & debere admitti in Deo compositionem rationis ab intellectu nostro oriundam, qua ex eisdem formalitatibus ille concipiatur compositus, qua vt componentes illum concipiuntur ipsæ formalitates.**

Sed

46 Sed dicunt quidam ex Aduersarijs, distinctionem rationis ex parte intellectus, siue ex parte intellectiois se habere; compositionem verò rationis non posse non se habere ex parte obiecti. Proindeque primam, non verò itidem secundam posse attribui Deo, quin aliqua ei imperfectio attribuatur prorsus ab ipso aliena. Sed contra est, quòd distinctio rationis non minus ex parte obiecti se habet, quàm compositio rationis, vt effatim est probatum à nobis in Pharo Scient. disp. 13. quæst. 8. & 9. Vt enim tunc solum datur compositio rationis, quando id, quod est realiter simplex, prout est obiectiuè in mente nostrà apparet compositum ex partibus, ita etiam tunc solum datur distinctio rationis, quando ea, quæ sunt realiter idem, prout sunt obiectiuè in mente nostrà, apparent distincta. De quo plura loco citato.

47 Alij verò ex Aduersarijs dicunt, in Deo ex ipsius attributis intrinsicis non posse fieri compositionem rationis: quia omnia attributa Dei intrinseca mutuò sese includunt formaliter; & partes componentes totum quoduis mutuò sese debent excludere. Sed contra primò. Quia ab his Auctoribus æquè negari deberet in Deo distinctio rationis: eo quòd nulla etiam distinctio absque mutuà exclusionem aliquorum extremorum stare potest. Quoties enim est distinctio adæquata, compertum est, extrema distincta mutuò se excludere. Quoties verò est inadæquata, vt partis à toto, necessariò debet interuenire distinctio adæquata partis à residuo totius, atque adeò quæ sit extremorum mutuò se excludentium, vt demonstratum à nobis est in Pharo Scient. disp. 13. q. 3. proposit. 1. 5. & iterum magis explicatum disp. 17. quæst. 20. Contra secundò. Quia falsum est, omnia attributa intrinseca Dei mutuò se includere formaliter; vt fati, superque ostendimus supra disp. 2. quæst. 6. Quo tota Aduersariorum sententia ruit.

48 Quomodo autem compositio rationis, qua nos ex suis intrinsicis attributis concipimus compositum Deum iuxta ordinarium, quem habemus intelligendi modum, non ficta sit, sed supposititia; tamen si nihil sit, quòd veter, fictam etiam compositionem à nobis cogitari. Ex vniuersali doctrinà de entibus rationis supposititijs, & fictis datà à nobis in Pharo Scient. disp. 12. constat. Atque etiam ex dictis in simili disp. 13. q. 8. de distinctione rationis supposititià, & fictà.

Propositio 2.

49 In Deo prout cognito per propriam speciem, siue prout est in se, qualiter à se ipso, & ab omnibus ipsum intuentibus cognoscitur, nulla compositio rationis dabilis est.

Quia in Deo prout sic cognito nulla est dabilis distinctio rationis inter ea, quæ realiter idem sunt, prout supra disp. 2. quæst. 2. supposuimus ex latè probatis in Pharo Scient. dictà disp. 13. q. 12. Compertumque est, impossibile esse compositionem ex partibus, vbi partes sunt impossibiles: nec minus est compertum, partes esse impossibiles, vbi distinctio partium impossibilis est. Inde tandem æquè est compertum, compositionem rationis impossibilem esse, vbi distinctio rationis impossibilis est.

QVÆSTIO V.

Virum in Deo compositio ex genere, & differentia, siue ex predicato generico, & differentiali sit admittenda.

QVæstio hæc in eandem recidit cum illà, qua inquiritur, vtrum Deus sit sub aliquo genere, siue in aliquo genere, siue in aliquo predicamento. Circa quam negatiua sententia, valde communis est. Eam enim tenent Magister in 1. dist. 8. & ibi multi eius expositores. S. Th. tum aliàs sæpe, tum 1. p. q. 3. art. 5. vbi communiter Thomistæ, Scot. cum suis in 1. dist. 8. quæst. 3. & ibi Oham q. 1. cum alijs Nominalibus. Fafol. 1. p. q. 3. art. 5. dubit. 2. vbi quatuor & viginti Auctores refert pro istà sententià. Pro quâ ibidem etiam stant Valent. Molin. Vaz. Arrub. Gran. Tanner. & alij. Tenent eam etiam Soar. disp. 30. Meth. sect. 4. Fonseca. lib. 5. Metaph. cap. 8. quæst. 1. Recupit. lib. 2. de Deo quæst. 8. et si subiungat num. 13. controuerfiam esse de nomine, Pasqualig. disp. 14. de Deo sect. 5. & alij Recentiores. Pro affirmatiua tamen sententià stant Rubion. in 1. dist. 8. q. 1. art. 1. & 2. Arimin. q. 3. Marfil. q. 12. art. 2. Maior q. 2. Gabriel. q. 1. & 2. Gregor. q. 3. art. 2. Bacchon. dist. 9. q. vnic. Holchor. q. 6. Nicolaus Bonetius lib. 1. Theolog. natur. cap. 1. & lib. 2. cap. 1. 2. & 3. Smising. tract. 2. de Deo vno disp. 2. n. 52. Arriag. 1. p. disp. 2. n. 73. & alij. Consentitque re ipsa Quiros tom. 1. de Deo in comment. art. 5. citati, licet sub quadam distinctione loquatur.

Suppono primò, exactam huius quæstionis resolutionem plenam notitiam prærequirere totius doctrinæ traditæ à nobis in Pharo Scient. disp. 17. per totam de naturà, & proprietatibus vniuersalis tum generatim, tum proprietatim sumpti, deque eius fabricà, seu constructione ab intellectu nostro prout in statu præfenti oriundà. Quæ promde doctrina imprimis supponenda hic est, & à lectore recognoscenda.

Suppono secundò, multos conceptus obiectiuos à nobis formari communes Deo, & creaturis cum fundamento in ipsis rebus; eo quòd vt præcisi per intellectum nostrum à reliquis omnibus prædicatis Dei, & creaturarum cum eà similitudine nobis apparent, quæ satis est, vt in conceptum vnum communem, siue vniuersalem Deo, & creaturis coire possint, iuxta doctrinam vniuersalem datam à nobis in citatà disp. 17. quæst. 8. Talis est conceptus entis, id est potentis existere, siue existentis, vt in eadem disp. 17. quæst. 21. latè monstrauimus. Tales sunt conceptus substantiæ, viuentis, spiritus, intellectiui, volitiui, & alij huiusmodi. Quinimo hos omnes conceptus communes eo ipso vniuersales esse respectu Dei, & creaturarum ex doctrinà traditâ ibidem quæst. 22. est conspicuum. Quemadmodum enim à reliquis prædicatis creaturarum, quantumuis inter se reipsa, & physicè dissimilium, potest, & solet intellectus noster abstrahere, siue præcisdere prædicata entis, substantiæ, aut viuentis, &c. ab omni penitus dissimilitudine exuta, exatqueque similia obiectiuè, aptaque prout sic, vt in vnum conceptum vniuersalem, atque etiam vni-

vniuoctum coeant iuxta dicta in eâ quæst. 8. Ita à reliquis prædicatis Dei, & creaturarum, quantum inter se reipsâ, & physicè dissimilium potest pariter, & solet abstrahere intellectus noster prædicata entis, substantiæ, viuentis, &c. adeò inter se similia obiectiue, vt in vnum conceptum vniuersalem, communemque, imò & vniuoctum Deo, & creaturis coire possint, defactoque coeant. Quòd quàm sit intellectui nostro pro statu præsentis connaturale, ex dictis latius locis citatis facillè quisque deprehendet.

53 Suppono tertio, prædicata Dei, quæ præcisa à reliquis exactam similitudinem fortiuntur, prout sunt in intellectu nostro obiectiue, cum, prædicatis creaturarum; bifariam considerari posse. Primò per se præcisè. Secundò reduplicatiue vt diuina, siue vt increata, siue vt infinita, siue vt coniuncta cum quouis alio conceptu obiectiuo proprio Dei, (eorum præsertim, qui transcendent dicuntur, eo quòd omnibus, & singulis formalitatibus diuinis conueniunt in sensu formali). Et priori quidem modo sumpta cum prædicatis creaturarum, quibus exactè sunt similia, in vnum conceptum vniuersalem, communemque Deo, & creaturis, atque eis vniuoctum coire possunt. Posteriori verò modo sumpta nequaquam. Quia sumpta posteriori modo omnibus prædicatis creaturarum euadunt dissimilia; & prædicata dissimilia quatenus talia neutiquam possunt ab intellectu nostro sub vno conceptu aduari, vt quæst. illâ 8. citatâ monstratum est. Quæ etiam ex dictis, monstratisque latius locis citatis Phari Scient. comperta sunt. His positus sit.

Propositio 1.

54 Si cuncta prædicata Dei considerentur sumanturque vt diuina, siue vt coniuncta, cum aliquo conceptu proprio Dei transcendente, Deus neque sub genere, siue in genere, siue in prædicamento positus, neque ex genere, & differentiâ compositus esse, aut concipi potest.

Et hac ratione censendi sunt considerare, & sumere cuncta Dei prædicata omnes Patres, qui Deum esse sub aliquo genere, siue prædicamento, in eo ve posse poni, aut ex genere, & differentiâ posse componi, negant vel expressis, vel æquivalentibus verbis, vt sunt Cyrill. Alex. lib. 1. de Trinit. sub initium, & lib. 11. Thesau. Cassio. super illud Psal. 2. *Dominus dixit ad me, &c.* Clemens Alex. lib. 5. Stromat. cap. 5. Bernard. dist. ad fratres de Monte. Dei sine. August. lib. 1. cognit. veræ vit. cap. 3. & lib. 5. de Trinit. cap. 1. Maxim. cent. 3. cap. 4. apud Cyparissic. decad. 10. cap. 8. Anselm. in Monol. cap. 26. Epiph. in hæres. contra Ptolem. Enagr. in lib. de Diuinit. apud Niephor. lib. 20. Hist. cap. 19. Boet. lib. de Trinit. circa medium, Dydim. lib. contra Manich. Rustic. Dialog. contra Acephalos, & alij. Quo etiam sensu accipiendi veniunt multi ex Scholasticis citatis pro sententiâ primâ.

Ratio autem propositionis conspicua est.

55 Quia, vt Deus esset, conciperetur ve sub aliquo, vel in aliquo genere, siue prædicamento, aut esset, conciperetur ve compositus ex genere aliquo, & differentiâ, necessariò deberet concipi, & esse in Deo aliquod prædicatum ipsi, & creaturis commune communitate generis, aut coræ

tam exactè simile alicui prædicato creaturarum, vt cum illo in vnum conceptum vniuersalem, communemque Deo, & creaturis communitate generis coire possit, vt est notissimum. Ast, si cuncta Dei prædicata considerentur, sumanturque vt diuina, siue vt quoquo modo propria Dei per sui coniunctionem cum conceptu aliquo transcendente ipsius Dei proprio, nullum eorum vt sic est tam simile vlli prædicato creaturarum, vt cum illo coire possit in vnum conceptum genericum Deo, & creaturis commune iuxta doctrinam statutam suppositione tertia; eo quòd omnia prædicata Dei quatenus diuina, & Dei propria omnibus prædicatis creaturarum sunt dissimilima, vt est etiam notissimum. Ergo, si cuncta Dei prædicata considerentur, sumanturque vt diuina, siue vt quoquo modo propria Dei per sui coniunctionem cum conceptu aliquo transcendente ipsius Dei proprio, nullatenus Deus sub aliquo, aut in aliquo genere, siue prædicamento positus, ex genere ve aliquo, & differentiâ compositus esse, aut concipi potest. In quam vnam rationem cætera, quæ momenti ad rem fuerint, necessariò debent recidere. Ob id eas prætermitto. Contra propositionem autem ita explicatam nihil momenti est, quòd obijci possit. Est enim certissima. Quo circa de oppositâ putari potest loquuta Academia Oxoniensis apud Bacchon vbi supra, cum dixit. *Quod causa prima est in genere, & non extra genus, error.*

Propositio 2.

56 Si prædicata Dei, quæ ex suo præciso conceptu obiectiuo prædicatis creaturarum tam exactè similia euadunt, vt cum illis in vnum conceptum commune in Deo, & creaturis coire possint iuxta dicta suppositione secundâ, vt sic præcisè considerentur, & sumantur, Deus sub multis eorum tanquam sub genere, siue prædicamento sibi, & creaturis communi positus, ex multisque eorum, & ex alijs sibi proprijs tanquam ex genere, & differentiâ compositus esse, aut concipi potest.

Hoc sibi volunt Auctores relati pro secundâ sententiâ. Neque alienum illud est à sententiâ sanctorum Patrum. Quinimo commune esse ipsorum doctrinam, duo Deo prædicamenta conuenire, scilicet substantiæ, & relationis testatur Aureol. in 1. dist. 8. p. 4. dist. Colligitur enim ex August. lib. 5. de Trinit. cap. 1. & seqq. & lib. 7. cap. 4. & 5. & serm. 38. de tempore. Vnde S. Th. 1. p. q. 28. art. 1. ad 1. ait. *Dicuntur duo tantum esse prædicamenta in diuinis.* & in 1. dist. 8. q. 4. art. 3. in corp. dicit; *ex omnibus decem prædicamentis tantum remanere duos modos prædicandi in diuinis, secundum substantiam, & secundum relationem, id quòd etiam docet Boet. lib. 1. de Trinit. Et Damasc. cap. 7. Infit. sub genere summo substantiæ collocat Deum inquires. Genere autem summo continetur hac corporis expertis essentia, vt Deus, vt Angelus, vt animus, vt Daemon.*

Ratio autem propositionis est. Quia quoniam prædicatum commune pluribus pars quædam metaphysica contrahibilis per aliam est essentiæ specificæ eorum, de quibus vt de subiectis verificatur, tunc illud prædicatum est genericum, siue genus respectu eorum. Sed multa ex prædicatis

communibus Deo, & creaturis partes quædam metaphysicæ per alias contrahibiles sunt essentia specificæ tum Dei, tum creaturarum, de quibus ut de subiectis verificatur. Igitur talia prædicata generica sunt, siue genera respectu Dei, & creaturarum; & consequenter Deus sub quouis eorum tanquam sub genere, siue prædicamento positus, ex quouisque eorum, & ex alio sibi proprio tanquam ex genere, & differentiâ compositus esse, aut concipi potest. Maior constat ex definitione generis traditâ, & explicatâ à nobis in Pharo Scient. disp. 17. citatâ quæst. 13. Et integra consequentia euidens est. Minor autem per exempla probatur. Quia prædicatum substantiæ Deo, & creaturis commune pars quædam metaphysica per aliam contrahibilis est essentia specificæ tum Dei, tum creaturarum; similiterque prædicata viventis, spiritus, intellectiui, volitiui, & aliæque huiusmodi. Essentiam enim specificam aut Dei, aut creaturæ vocamus ad propositum eam, quæ ex dictis prædicatis communibus, ex alioque, vel ex alijs proprijs aut Dei, aut creaturæ consideratur composita per nostram rationem. Dum enim de tali essentia aut Dei, aut creaturæ ali-quod ex dictis prædicatis communibus prædicatur, prædicatio est generis ipsaque essentia sub tali genere dicitur esse ut subiectum eius, ex ipsoque genere, & ex differentiâ sibi propria composita metaphysicæ, siue per rationem nostram euadit, prout latius loco citato Phari explicatum à nobis est. Itaque, quod attinet ad compositionem ex genere, & differentiâ oriundam ab intellectu nostro, perinde de essentia specificâ Dei, atque de essentia specificâ creaturæ philosophandum est; nisi quod sub essentia specificâ creaturæ abstractè considerata supra individua sunt possibilis; sub essentia vero specificâ Dei vnicum solum. Quod discrimen ad rem de interest.

58 Verum contra notam propositionem primò obijci possunt testimonia eorum Patrum, quos proposui, i. reculimus, & tenus absolute pronunciant, Deum sub nullo genere, siue prædicamento esse positum, ex genere, & differentiâ non esse compositum. Respondeo, patres in eo sensu censendos esse negare Deo prædicamentum, & genus, in quo nos etiam illud negamus ea proposui, prout ibi notauimus. Secus verò in sensu, in quo illud ipsi hac secundâ concedimus.

59 Secundo obijcitur. Genus, & differentiâ se habent sicut potentia perfectibilis, & actus eam perficiens. Sed nulla eiusmodi potentia datur in Deo; cum sic actus purissimus. Ergo in Deo non datur genus, & differentiâ. Distinguo maiorem. Genus & differentiâ se habent sicut potentia perfectibilis, & actus eam perficiens per nostram rationem; admitto; realiter; nego; quia genus, & differentiâ, de quibus agimus, realiter sunt prorsus idem. Demde minorem. Sed nulla eiusmodi potentia datur in Deo; realiter concedo; per rationem nostram; nego. Similiterque consequens. Ergo in Deo non datur genus, & differentiâ realiter; concedo; per rationem nostram; nego. In quo nullum est inconueniens. Sicut neque in eo, quod datur in Deo per nostram dumtaxat rationem compositio ex partibus iuxta dictâ quæst. 4.

60 Sed virgeri potest. in Deo nequit admitti prædicatum importans aliquam imperfectionem; quia in Deo nulla imperfectio datur. Ob idque nequeunt admitti in Deo potentia receptiua acci-

dentium; potentia ad peccandum, aut ad errandum, aut ad deficiendum; physica compositio ex partibus; corporeitas; aut alia eiusmodi prædicata, quæ imperfectionem aliquam secum ferunt. Sed genus importat imperfectionem perfectibilis per differentiam. Ergo genus nequit admitti in Deo. Respondeo rursus distinguendo maiorem. In Deo nequit admitti prædicatum importans imperfectionem reipsâ concedo; & talia sunt prædicata adducta in exemplum, quæ propterea relegantur à Deo; importans imperfectionem per nostram rationem dumtaxat; nego; quia imperfectiones à nostro intellectu tantum oriundæ, & reipsâ non subsistentes nequeunt nocere Deo. Et talis est imperfectio perfectibilis per differentiam, quam genus secum fert. Vnde consequentia facti argumenti neganda est. Itaque prædicatum genericum substantiæ reipsâ nullam dicit imperfectionem; quia re ipsa in Deo per alia ipsius prædicata non est perfectibile; cum sit re ipsa idem cum illis; quod autem, prout est in mente nostrâ obiectiue, induat imperfectionem distinctâ à reliquis prædicatis diuinis, & perfectibilis per illa, aut etiam adunati cum simili prædicato creaturæ, ita, ut in statu abstractionis, adunationisque conceptus obiectiuus communis Deo, & creaturæ, atque adeo genus euadat; nihil obstat, quominus illud attribuat Deo; quia huiusmodi imperfectiones merè intentionales, à nostroque intellectu tantum oriundæ nihil omnino possunt officere perfectioni reali Dei. Et idem pariter venit dicendum de cæteris prædicatis genericis, quæ verè, & propriè prædicantur de Deo, verèque proinde, & propriè conueniunt ipsi à parte rei æquè, ac creaturæ, cui sunt communia; tametsi non, prout sunt in mente nostra obiectiue, sed prout sunt in se. Quod in omnibus prædicationibus veris à nobis factis euenit eo ipso, quod rerum veritates, non ut sunt in se, sed aliter; quàm sunt in se, concipimus pro statu præsentis. De quo multa, & sæpe à nobis sunt dicta in Pharo Scient.

Tertiò obijcitur. Nullum est prædicatum diuinum, quod non sit formaliter à se: aseitas enim ex genere eorum conceptum est, qui omnes diuinas formalitates transcendunt formaliter. Ergo nullum est prædicatum diuinum, quod sit genericum, communeque ex conceptu suo Deo, & creaturæ. Siquidem nullum est prædicatum creaturæ, quod sit à se. Respondeo aseitatem, aut & cæteros conceptus, qui omnes diuinas formalitates transcendunt formaliter, non per inclusionem, sed per adiectionem transcendere illas, ut constat ex generali doctrinâ de transcendentibus traditâ à nobis in Pharo Scient. disp. 17. quæst. 20. Quo locus superest, ut aliquæ formalitates, siue aliqua prædicata Dei cum præcisione ab aseitate concipi possint, atque adeo cum indifferentiâ ex conceptu suo, ut sint à se, vel non sint à se. Quo pacto optimè possunt esse communia Deo, & creaturæ, atque ita etiam generica prædicata, seu genera.

Quartò obijcitur, prout in simili obijciebamus in Pharo Scient. disp. 17. quæst. 21. Si daretur aliquod prædicatum genericum Deo, & creaturæ commune, daretur in creaturâ formalitas, quæ sumpta præcisè non esset dependens à Deo, atque etiam in Deo daretur formalitas, quæ sumpta præcisè non esset à se. Tale enim esset illud prædicatum genericum per se præcisè consideratum. At hoc est absurdum. Ergo tale prædicatum

tum genericum Deo, & creaturæ commune non est admittendum. Sed verò ista arguendi formâ pariter contra omnes venit probandum, non dari genus substantiæ commune spirituali, & corporeæ: quia daretur in Angelo aliqua formalitas, quæ sumpta præcisè non esset spiritualis; & in lapide aliqua, quæ sumpta præcisè non esset corporea. Quod similem absurditatem præfert, Eodemque iure, non dari genus qualitatis commune qualitati spirituali, & corporeæ; aut supernaturali, & naturali; aut vitali, & non vitali. Similiter, non dari conceptum communem aut intellectus, aut productionis, aut generationis, aut personæ, aut bonitatis, aut veritatis, aut demum plurium prædicatorum, quæ citra omnia dubium aliquo modo Deo, & creaturis communia sunt. Ex quibus patet, per argumentum factum nihil prælati contra nos.

63 Respondeo ergo ad illud, quoduis prædicatum genericum Deo, & creaturæ commune in statu abstractionis, siue adunationis consideratum cum præcisione ab omni alio neque esse à se formaliter, neque ab alio; in quo nihil absurdi cernitur. Cum tota hæc præcisio opus nostri intellectus sit. Realiter enim tale prædicatum nihil est aliud, quàm entitas Dei, & entitas creaturæ; quarum prima reipsâ à se, secunda verò ab alio est. Semel tamen contractum eiusmodi prædicatum ad Deum, & ad creaturam, in Deo quidem acquirit sibi conceptum essendi à se, utpote transcendente omnem formalitatem divinam; in creaturâ verò conceptum essendi ab alio, utpote transcendentem itidem omnem formalitatem creatam; idque non per inclusionem, sed per adiectionem metaphysicam; qualiter solum possunt huiusmodi conceptus transcendere, ut ostendimus in Pharo Scient. disp. 17. quæst. 20. iam citatâ.

64 Quinto obijcitur. Omnis formalitas divina est infinita. Ergo nulla formalitas divina potest esse genus commune Deo, & creaturæ. Quoniam ut contracta ad creaturam nequit esse infinita. Distinguo antecedens. Omnis formalitas divina debet esse infinita prout præcisâ ab infinitate, & finitate, quo pacto consideratur in statu abstractionis, siue adunationis, in quo euadit genus commune creaturæ, & Deo; nego; prout habens infinitatem non in se imbibitam, sed sibi adiectam, (vbi adijciuntur alij conceptus transcendentes iuxta iam dicta), quo pacto consideratur in statu contractionis ad Deum; concedo. Et nego consequentiam.

65 Sexto obijcitur. In Deo non potest dari differentia. Ergo nec genus. Consequentia est bona. Antecedens probatur. Nam differentia Deitatis aut esset infinita, aut finita. Si infinita imbiberet formaliter omnem perfectionem essendi, atque adeo omne prædicatum diuinum, quin superesset extra illam vllum, quod posset esse genus. Si verò finita, non posset communicare infinitatem generi, neque Deum plenissimè, & vnde quaque infinitum simul cum ipso constituere. Non igitur est possibilis differentia in Deo; atque adeo nec genus. Respondeo, differentiam Deitatis ab infinitate sibi metaphysicè adiectâ (iuxta iam dicta de conceptibus transcendentibus) infinitam esse. Atque ita ne infinitatem quidem propriam, nedum cætera Dei prædicata imbibere in se formaliter, prout constat ex doctrinâ statuta supra disp. 2. quæst. 6. Quo locus superest, ut extra illam, & intra Deum aliud prædicatum, quod

fit genericum, dari possit. Quanam autem infinitudine perfectionis sint formaliter infinitæ singulæ Dei formalitates consideratæ seorsim, inferius disp. 16. explicabitur.

66 Septimo obijcitur. Deus neque continetur sub genere tanquam species: quia omnis species habet sub se plura individua; & non sunt plures Dij. Neque continetur sub genere tanquam individuum: quia omne individuum conuenit cum alijs quoad speciem atomam; & Deus cum nullâ creaturâ conuenit quoad talem speciem. Igitur Deus nullo modo continetur sub genere. Respondeo, Deum contineri sub genere saltem ut speciem subijcibilem, & ut individuum vnicum talis speciei: (quidquid sit de possibilitate speciei prædicabilis communis vnico Deo verò, & alijs fictiis); quia Deus essentiam habet omnibus alijs essentijs possibilibus prorsus dissimilem; quo titulo specificè differt ab illis. In seque est realiter vnus, & distinctus ab ipsis; quo titulo ab eisdem differt numericè.

67 Mitto cætera, quæ opponi possent, aut etiam solent: quia vel recidunt in proposita, vel ex dictis circa illa facillimè ab vnoquoque poterunt dilui.

68 Modòque ex dictis infero primò contra Giliolum lib. 2. tract. 4. cap. 7. & Fasolum 1. p. q. 3. art. 3. dubit. 1. & alios, Deum non esse sub genere analogo, vti ipsi opinantur; sed, qua ratione sub genere est, sub genere vniuoco esse: quia genus analogum est impossibile, ut constat ex generali doctrinâ traditâ à nobis in Pharo Scient. disp. 17. quæst. 22. Ab analogatis enim, utpote habentibus similitudinem non exactam, & puram, sed cum aliqua dissimilitudine mixtam, vnus conceptus obiectiuus ipsis communis, qui genus analogum diciqueat, abstrahi non potest. Et quidem eo ipso, quòd Auctores relati vnum conceptum obiectiuum à Deo, & creaturis abstractum, & ipsis communem concedunt, nobiscum consentiunt reipsâ; dissidiumque de solo nomine superest, verùm ille vniuocus, an analogus dicendus sit. Certè itando definitioni vniuocorum ab Arist. traditâ vniuocus dicendus est. Quæ omnia in eâ quæst. citatâ satis, superque à nobis exposita, & comprobata videntur.

69 Secundo infero contra aliquos ex supra commemoratis Auctoribus, Deum, quo sensu in prædicamento ponitur iuxta nostram proposit. 2. propriè, per se, & directè, (æquè, ac creaturæ), non verò impropriè, per accidens, & indirectè poni. Quia ponitur ut quædam essentia ex genere, & differentia composita metaphysicè, seu per rationem nostram, de qua ipsum genus ut pars metaphysica de suo toto per aliam partem contrahibilis prædicatur, perinde, ac prædicatur de alijs essentijs creatis, quæ ex ipso genere, & ex suis differentijs pariter compositæ sunt metaphysicè, seu per nostram rationem. Vti ex dictis in præcedentibus, ex locisque Phari citatis satis, superque notum est. In quo nihil penitus absurdi esse, etiam constat ex dictis.

70 Tertiò infero contra Recapitulum citatum supra, & alios, supposito eo, quem pro præsentis statu habemus, intelligendi modo, eodem pacto ex parte Dei, ac ex parte cæterarum rerum, quæ sub genere, & in prædicamento ponuntur, præberi nobis fundamentum reale ad eas præcisiones, & adunationes rationis faciendas, quæ ad eiusmodi positionem necessariæ sunt, iuxta doctrinam vniuersalem de huiusmodi fundamentis datam in Pharo Scient. disp. 13. quæst. 8. Quod

etiam ex dictis in præcedentibus satis notum est. Constat enim ex eis perinde, quod ad rem attinet, de Deo, ac de cæteris rebus, quæ in prædicamento ponuntur, philosophandum esse.

QVAESTIO VI.

Verum simplicitas Dei formaliter sumpta sit attributum positivum, vel negativum.

- 71 **E**sse positivum, tenent Henr. in Sum. art. 28. q. 1. Scot. in 1. dist. 8. q. 1. Bonau. ibid. art. 3. q. 2. Smising. tract. de Deo vno disp. 2. q. 2. Palqualig. de Deo disp. 14. sect. 2. & alij. Esse verò negativum, tenent Caiet. de Ente & essentia cap. 2. post q. 3. Aureol. in 1. dist. 8. q. 3. art. 2. Mayron. q. 7. art. 1. Bann. 1. p. q. 3. art. 7. Molin. ibid. disp. 2. Fafol. dubit. 3. Soar. lib. 1. de Attrib. cap. 3. Recupit. lib. 5. de Deo q. 15. Quiros tom. 1. de Deo in comm. art. 7. q. 3. & Th. dub. 5. & alij.

Propositio 1.

Simplicitas Dei sumpta formaliter attributum est negativum.

- 72 **Q**uia illud attributum sumptum formaliter dicitur esse negativum, quod in eo conceptu obiectivo, quem nos de eo formamus, siue quem habet, prout à nobis concipitur, aliquam dicit negationem, ut constat ex doctrina supra statuta disp. 2. q. 1. & 3. Sed simplicitas Dei in eo, quem habet, prout concipitur à nobis, conceptu obiectivo aliquam dicit negationem: quia ens simplex apud nos non est aliud, quam ens non compositum, siue carens compositione; & consequenter simplicitas aut est formaliter ipsa negatio, siue carentia compositionis, aut eam in suo conceptu claudit, saltem de connotato, ut satis, superque ex se notum est. Ergo simplicitas Dei sumpta formaliter attributum est negativum.

- Nec refert, in conceptu simplicitatis Dei saltem in concreto, aut etiam in abstracto sumptæ aliquam formalitatem Dei positivam includi. Nam ut ea attributum negativum dicatur, sat est, quod aliquam insuper in se etiam inclusam præferat, ut verè præferat, negationem. Alioquin contra communem sententiam Patrum, & Theologorum nulla ex divinis attributis negativa dicenda essent: quia nulla sunt, quæ saltem in concreto, aut etiam in abstracto sumpta aliquam positivam Dei non includant in conceptu suo. Recognoscantur dicta ad rem supra disp. 2. quest. 3.

Propositio 2.

- 74 **N**egatio, quam simplicitas Dei sumpta formaliter dicit in suo conceptu, non vera, & realis, sed supposititia est, & rationis.

Quia non est negatio excludens quidpiam ab statu existenti, prout opus erat, ut vera, &

realis negatio esset; sed excludens quidpiam ab statu quiditativo exclusionem quædam supposititiæ æquivalente positioni, utpote in veritate aliqua positivâ reverâ fundatâ; ut constat ex generali doctrinâ traditâ supra disp. 2. q. 3. & latius in Pharo Scient. locis ibi citatis, quæ ad rem videntur. Itaque, esse Deum non compositum à parte rei, nihil est aliud quam esse Deum distinctum, ab omni ente composito, quæ veritas positivâ est.

Hic dubitant aliqui, an simplicitas Dei pro formali sit perfectio, necne. Et ratio dubitandi est: quia negatio non videtur esse perfectio, & simplicitas Dei pro formali præferat negationem. Hæc tamen dubitatio iuxta doctrinam nostram facilem habet resolutionem. Nam, cum eâ formalitas intrinseca Dei, cui negatio compositionis conceptione nostrâ est annexa, non possit non esse perfectio ex unâ parte, ut constat; ex aliâ verò talis negatio non vera, sed supposititia sit, uti diximus; necessariò dicendum est absolute esse perfectionem simplicitatem Dei quoad totum, quod re ipsâ est in Deo; atque adeo etiam pro formali. Siquidem conceptus, quos nos formamus de veritatibus reallibus, eorum loco nobis sunt, per ipsosque subinde tribuuntur, quæ verè conveniunt ijs, pro quibus subrogantur, iuxta doctrinam generalem traditam in Pharo Scient. disp. 2. q. 3. & disp. 12. q. 3. & disp. 13. q. 9. De quo plura dicemus infra, disp. 16. cum sermo sit in universum de perfectione attributorum Dei.

Dubitant verò insuper alij in præsentî, an sit simplicitas Dei perfectio simpliciter simplex; id est melior ipsa, quam non ipsa. Et ratio dubitandi est; quia melior est homo, quam punctum quantitatis; & tamen punctum quantitatis est simplex, & homo compositus. Sed dicendum omnino est, simplicitatem secundum se præcisè consideratam semper, & in omni ente, nedum in Deo, esse meliorem, quam non ipsam, atque adeo perfectionem simpliciter simplicem: quia cæteris paribus, & retentis, melius est cuius entis esse simplex, quam esse compositum. Quare Anselm. de Incarnat. Verb. cap. 6. dixit. *Omne simplex, quæ simplex est, est perfectius compositio.* Et August. lib. de quant. animæ. cap. 11. *omnino præferendum est, quod omni compositione caret.* Et Bern. lib. 5. uero consid. *Verò iudicio simplex multiplici antefertur.* Itaque quodvis ens simplex titulo simplicitatis est perfectius, quam esset, si retentâ per impossibile totâ perfectione, quam aliunde habet, maneret compositum; & ex duobus entibus aliunde æqualiter perfectis semper simplex composito perfectius erit. Quod ipsum est, simplicitatem, per se præcisè compositione oppositâ meliorem, atque ideo perfectionem simpliciter simplicem esse. Quod si homo melior, quam punctum quantitatis est, id certè non habet; quia est compositus, & punctum quantitatis est simplex; (ex hoc namque titulo præcisè melius esset punctum, quam homo); sed quia aliunde habet perfectionem maiorem, quam habet punctum quantitatis, adhuc computatâ in hoc eâ, quam à simplicitate sortitur. Per quod rationi dubitandi satisfactum est.

QVAESTIO VII.

*Virum Deum cum aliò ente accidentalì possit
in compositionem venire. Aut aliter
aliquo modo alicuius accidentis
sibi capax.*

77 **N**onnulli Theologi duplicem compositionem distinguunt, alteram passivam, qua totum componitur ex partibus, alteram activam, qua quævis pars componit totum. Et de utraque censent, esse oppositam simplicitati Dei. Atque adeò dicunt, quantumvis sit Deus in se indivisibilis, ob idque ab omni compositione passivâ prorsus immunis; si tamen cum alio ente possit in compositionem venire, qua tertium quoddam componeretur ex utroque, fore utique, ut perfectè simplex non esset; quia cum omnimodâ immunitate à compositione passivâ adhuc remaneret obnoxius compositioni activâ. Quo iure agentes de attributo simplicitatis Dei, postquam ab ipso relegarunt compositionem passivam, pergunt ad relegandum ab eodem compositionem activam. Et quoniam ens, cum quo Deus potest excogitari componens tertium, aut potest esse accidens, aut substantia, alteram pro accidente, & alteram pro substantiâ quæstionem instituunt. Interimque in priore punctum concernens inserunt de incapacitate Dei ad subeundum accidentia aliter, quam mediâ activâ tertij compositione.

78 Ego verò imprimis censeo, simplicitatem Dei propriè sumptam dumtaxat opponi compositioni passivæ, non verò item compositioni activæ. Id quod contra Gillium, & alios benè probat Falol. 1. p. q. 2. art. 6. dubit. 1. Et tenent communiter Patres, dum simplex, & incompositum pro eodem usurpant. Ait enim Basil. lib. 1. contra Eunom. paulò post medium, *Simplex enim est, quod non ex pluribus compositionem habet.* & infra, *Simplex omnino, & incompositus.* Cyrill. Alex. lib. 3. Ihesau. cap. 2. Deum vocat. *simplicissimum, atque incompositum.* Eandemque phrasim repetit sapius lib. 11. & lib. 7. de Trinit. ante medium ait. *Simplex, & incomposita est divina natura.* Irenæus lib. 2. adversus hæreses cap. 16. *Simplex, & non compositus.* Damasc. lib. 1. fidei. *Deus simplex est, & incompositus.* Rupert. lib. in Exod. cap. 14. *Simplex, vel incompositum.* Bernard. lib. 5. de consid. circa medium. *Non est compositus Deus, merum simplex est.* Cuius doctrinæ ratio est, Quia, ut aliquod ens propriè simplex dicatur, fat est, quòd ex partibus non sit compositum; tamen ipsum cum alio quopiam componat tertium; ut in animâ rationali cernere est; quæ citra dubium cum omni proprietate est ens simplex physicè; quia physicè partibus caret; tamen ipsa pars sit physicè simul cum corpore componens hominem. Et de Deo quidem certissimum est simplicem esse prout vidimus quæst. 1. cum tamen simul cum humanitate componat Christum Dominum, si quidem esse personam Christi ex divinitate, & humanitate compositam, communis iam, & vera haud dubiè Theologorum sententia est, ut apud Vaz. tom. 1. in 3. p. disp. 16. cap. 2. Soar. tom. etiam 1. in 3. p. disp. 7. sect. 4. Card. de Lugo tom. de Incarn. disp. 10. sect. 3. Bernal. disp. 13. Aldrete.

disp. 30. sect. 5. & disp. 31. sect. 4. & apud alios tractantes de Incarnatione Verbi videri potest. Unde per attributum simplicitatis propriè sumptæ dumtaxat excluditur à Deo compositio passiva. Aliudque attributum est designandum pro excludendâ ab ipso eâ compositione activâ, quæ ipsi repugnat. Quod certè in impotentiâ, ut uniatur tanquam quid incompletum cum alio quopiam, ad componendum tertium, consistit, prout apparet ex dicendis. Incomplebitasque per unionem vocari potest. Dico autem per unionem: quia etiam est Deus incomplebilis per receptionem, alterius rei. Aliudque proinde attributum diversum à prædictis habet incomplebitatis per receptionem, prout etiam constabit ex dicendis. Ex quo patet, omnes Theologos, qui sub nomine simplicitatis latius accepto tria attributa ista amplectuntur, æquivoce ipsum usurpare: quia utuntur illo ad significanda tria attributa ipsa immediatè, non verò ad significandam unam rationem ipsis communem, ut ex se apparet; & ipsa inter se valde diversa, seu dissimilia sunt. Agitur tamen nihilominus de illis sub eodem tractatu, sub eadem ve disputatione ob aliqualem necessitudinem, quam habent inter se.

His ita prænotatis, iam pro resolutione quæstionis suppono primò, dumtaxat esse nobis sermonem in præsentì quæst. (sicut & in sequenti erit) de eo genere compositionis physicæ, quam adhesionis nuncupavimus supra disp. 10. quæst. 2. siquæ mediâ unionem, quæ partes physicè, & adhasivè, aut inhasivè etiam colligantur ad componendum totum, qualis est unio animæ cum corpore; & unio cuiusvis formæ substantialis cum materiâ primâ; unio humanitatis Christi cum Verbo; & cæteræ huiusmodi.

Suppono secundo, in hac quæst. solum esse sermonem de entibus accidentalibus, siue accidentibus, quæ ita intrinseca essent Deo, ut cum substantiâ eius per physicam unionem essent unita, aut etiam in ipsâ per passionem, seu receptionem physicam tanquam in subiecto recepta; quemadmodum substantijs creatis unita sunt, in eisque recepta accidentia ipsis intrinseca, ut calor, frigus, color, lumen, sonus, sapor, sensatio, intellectio, cæteraque similia. Huiusce enim generis accidentium intrinsecorum per unionem, aut receptionem, quærimus, an Deus capax sit, non verò itidem aliorum.

Tertiò quippe tanquam certum est supponendum, Deum aliorum accidentium, seu prædicatorum accidentalium citra omne inconueniens capacem esse, utpote quæ citra omne inconueniens passim de illo verificantur; vel quia sunt ipsi prorsus extrinseca, ut esse cognitum, & esse amatum à suis creaturis; ab ipsis adorari, coli, &c; vel quia sunt ipsi partim intrinseca per identitatem, & partim penitus extrinseca, ut esse dissimilem, & inæqualem ipsis creaturis, esse earum Dominum, Regem, &c; vel quia, licet sint ipsi aliquo modo intrinseca per adhesionem, seu per contactum immediatum, ut quidam ipsius modi; quales sunt omnes actiones, quibus per se immediatè producit, & conseruat creaturas; nihil tamen ipsi physicæ perfectionis, aut imperfectionis appingunt. Itaque de solis accidentalibus per physicam receptionem, aut unionem subiecto intrinsecis procedit quæstio præsens. Pro qua sit.

Propositio 1.

82 In Deo nulla dantur accidentia intrinseca ipsi per receptionem physicam, aut per vnionem physicam, aut per vtramque. Atque ita Deus cum nullo eiusmodi accidentium venit in compositionem de facto.

Hæc propositio certissima est apud Theologos omnes, & Patres. Eam probant aliqui ijs testimonijs Conciliorum, & Patrum, quibus supra quest. 1. probata à nobis est simplicitas Dei; quasi ad Dei simplicitatem pertineat, ab accidentibus superadditis per receptionem, aut vnionem immunem esse. Hæc tamen probatio nequiquam videtur firma: quandoquidem simplicitas proprie usurpata dumtaxat excludit à Deo compositionem passiuam ex partibus ipsam componentibus, vt prænotauimus; non item receptionem, aut vnionem cum accidentibus suæ substantiæ superadditis; Conciliaque, & Patres in proprio sensu censendi sunt simplicitatem Dei usurpasse.

83 Aliter ergo propositio probanda est, Et primum ex testimonio Leonis 1. epist. 93. ad Turibium cap. 5. vbi eam censetur definisse, cum dixit. *Solus Deus nullius participationis est indigens. De quo quidquid digne vnicuique sentitur, non qualitas est, sed essentia. Incommutabili enim nihil accedit.*

84 Deinde probatur ex vniformi consensu Patrum à Deo omnia accidentia intrinseca remouentium. Quorum plures refert Ioannes Cyparissior. Decad. 9. cap. 8. ipseque concludit. *Ex quibus se manifestum, quod in Trinitate, que supra substantiam est, omne quod perse non est substantia, & perse non existit, eictum, & exclusum est. Si quid verò est in eâ, substantia est, & perse existens.* Insuper Cyrill. Alex. lib. 11. Thesaur. aliquanto post principium ait. *Accidens Deo vultum inesse potest. Perfecto enim ex se ipso nihil potest accedere.* Et paulo post. *Sapienter certe dicitur, nihil accedere substantiæ Dei. Quoniam in se ipsa perfecta est.* Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 4. *Nihil, inquit, accidens in Deo; quia nihil mutabile, aut amissibile.* Et lib. de cognit. veræ vit. cap. 3. circa medium. *Ratio astruit, nihil Deo accidentale, sed totum, quod predicatur de eo, ei esse essentiale.* Et questiuinc. 6. de Trinit. *Deus & omnipotens, & magnus, & bonus, & æternus, substantia nomina sunt.* Similiaque habet lib. 6. de Trinit. cap. 17. & lib. 7. cap. 5. & lib. 11. cap. 5. Rupert. lib. 1. in Exod. cap. 14. post medium. *Nec enim potest illi quicquam inesse, præter id, quod substantialiter est: nec enim potest hoc esse subiectum nec ab aliquo accidente quemlibet motum, siue mutationem admittit.* Bernard. tract. de diligendo Deo prope finem. *Nemo tamen me aestimet charitatem hic accipere qualitatem, vel aliquod accidens: alioqui in Deo dicerem, (quod absit), esse aliquid, quod Deus non est.* Similiterque sentiunt, atque loquuntur Athanas. apud Cyparissior. Decad. 10. cap. 1. Marius Victorin. lib. 1. contra Arium circa medium Origen. lib. 1. Periarc. cap. 1. Ambros. lib. 1. de fide Trinit. cap. 7. Maxim. centur. 4. de charit. cap. 8. Boet. lib. 1. & 2. de Trinit. Ansel. in Monol. cap. 14. Alcu. lib. 1. de Trinit. cap. 10. Et alij communiter.

85 Præterea probatur propositio. Quia Deus titulo summæ, omnimodisque infinitæ perfectionis, quam à suâ substantiâ indistinctam habet, neque indiget vllò accidente intrinseco sibi per

receptionem, aut vnionem, quo perficiatur, vt indigent substantiæ creatæ, neque paritur vllum accidens sibi similiter intrinsecum, quo deterioratur, vt substantiæ creatæ sæpe patiuntur. Ergo naturaliter saltem respicit omnia accidentia per receptionem, aut vnionem intrinseca sibi, vt potest quæ suoapte conceptu aut perficere, aut deteriorare ipsum necessariò deberent, prout apparebit ex dicendis. Deus igitur nullum accidens modo prædicto sibi intrinsecum habet, cum nulloque subinde venit in compositionem de facto, vt data propositio fert.

Quæ denique inde necessariò, manifestèque venit probanda. Quia omnino impossibile est, vt Deus adhuc de potentiâ suâ absolutâ per physicam receptionem in se recipiat, aut per physicam vnionem sibi vniat vllum accidens superadditum, vt ostendetur proposit. 2. Necessarium siquidem, & manifestum est, non dari de facto id, quod omnino est impossibile, atque adeo non dabile adhuc de potentiâ absolutâ Dei.

Propositio 6.

Impossibile omnino est, quòd Deus aliquod accidens recipiat intrinsecè in se, per receptionem physicam, aut illud sibi intrinsecè veniat per physicam vnionem; sicque in compositionem veniat cum ipso. Vnde neutrum horum duorum fieri potest adhuc de potentiâ Dei absolutâ.

Quòd Deus nullâ omnino potentiâ possit aliquod accidens in se recipere per receptionem physicam tanquam subiectum receptiuum, siue causa passiuæ eius, (receptio quippe physica, quæ & passio dicitur, causalitas est, qua causa passiuæ passiuè causat formam, vt modò ex Physicâ suppono), inde probatur; quia huiusmodi receptionis, siue passiuæ causalitatis genus essentialiter supponit in subiecto recipiente, siue patiente multas imperfectiones à Dei substantiâ prius alienas; proindeque non potest non esse Deo omnino impossibile. Primò enim passio, siue receptio supponit in subiecto patiente potentiam patienti, quæ perse præcisè considerata clarè præferat imperfectionem, cum clarè videatur esse quid melius, non posse pati, quàm posse pati. Secundò supponit in eodem subiecto incompletionem, ac veluti vacuitatem per formam recediendam complendam, ac veluti implendam, que incompletio siue vacuitas aperta etiam est imperfectio. Tertio, si forma recipienda in subiecto est ipsi consentanea, eo ipso nequit non esse mediâ receptione sui perfectiua eius; supponitque in illo proinde defectum perfectionis per se implendæ. Si verò sit ipsi dissentanea, eo ipso nequit non esse deterioratiua eius mediâ sui receptione; supponitque proinde in illo potentiam ad essendum deterius, seu minus bonum, quàm antea erat; quæ potentia clarè item dicit imperfectionem. Si denique forma nec consentanea, nec distantia subiecto, sed neutra sit, eo ipso recepta in illo erit quoddam illius onus proflus inutile, & consequenter suo modo deteriorans ipsum; supponesque subinde in ipso potentiam itidem imperfectam ad essendum deterius. Quarto supponit passio in subiecto patiente potentiam passiuam aperte oppositam prædicato actus puri iuxta dicta à nobis de hoc prædicato disp. 1.

q. 12. eoque titulo præcisè magnam dicentem imperfectionem. Quintò demum ipsum recipere, ipsumque pati ex conceptu suo indignum proculdubio est Deo; proindeque potentia, capacitas, & obnoxietas, quam supponit in subiecto recipiente, & patiente, indignam quoque Deo, & consequenter ab ipso alienam dicit imperfectionem. Cum igitur physica passio, seu receptio accidentis tot, tantasque imperfectiones essentialiter secum ferat, supponatve in subiecto suo, concluditur tandem, Deum, cui planè illæ omnes repugnant, nullà potentia posse esse subiectum physicè passuum, seu receptuum vllius accidentis; nullaque subinde potentia posse eum vllum accidens pati in se, seu recipere per vllam physicam passionem, seu receptionem.

88 Quòd autem nec per vnionem physicam possit Deus vllà potentia aliquod accidens sibi vnire, sicque cum illo venire in compositionem, inde probandum venit. Quia de conceptu essentiali accidentium intrinsecorum, de quibus agimus, est, quòd sint entia in alio: per id siquidem à substantijs, quibus contraponuntur, differunt, quæ sunt entia in se, seu per se. Cùmque non omnia accidentia sint entia in alio per receptionem passiuam, vt cernere est in actione creatiua, quæ à termino per eam producta, in quo est, passiuè causari non potest; eo quòd mutua causalitas etiam in diuerso genere secundùm idem esse physicam est impossibilis; consequens est, vt de conceptu accidentis intrinseci in vniuersum sit, esse in alio per vnionem; ad quod vtique requiritur, quòd vnio accidentis intrinseci cum subiecto, cuius est accidens, ita respectiue ad subiectum sit inhæsiua, vt medià illà accidens in se subiecto vt quædam forma eius, subiectum autem velut materia subsistat ipsi accidenti. Illud autem genus vnionis eadem ferme arguit imperfectiones in subiecto accidentis, quas arguit passio receptiua eius, vt illas recognoscens, & consideranti innotescet. Quo fit, vt substantia diuina, quæ ab omni omnino imperfectione penitus est immunis, nullatenus possit vllius accidentis intrinseci subiectum esse, non solum medià passione, seu receptione physicà, sed ne medià quidem physicà vnione. Deutque subinde nequaquam possit aliquod accidens intrinsecum physicè sibi vniri.

89 Quòd insuper confirmari potest. Quia, cùm accidentia intrinsecè superaddita, de quibus est sermo, suoque conceptu sint entis entia, essentialiter sunt haud dubie ordinata ad complendum aliquo modo siue in melius, siue in deterius incompletionem aliquam extremorum, quibus sunt vnibilia, scilicet medià ipsà vnione sui formaliter, atque adeò præcindendo etiam à suà in illis receptione. Ex quo sequitur, vt substantiæ Dei, cui, vt pote omnimodis completissimæ, eiusmodi complementum præbere nullatenus possunt, nullatenus vnibilia fiat, imò in vnibilia sint essentialiter. Atque ita Deus eorum aliquod nullatenus sibi possit vnire. Mitto rationes, quas pro statutà propositione ab alijs aliter formari solent: quia vt sint efficaces, in has omnino à nobis traditas, debent recidere.

90 Vtrum autem Deus aliquod saltem accidens metaphysicum hoc est per solam nostram rationem distinctum ab eius essentià, & ipsi intrinsecum possit absque vilo inconueniente subire, sub controuersia est. Negant Fasol. 1. p. q. 3. art. 6. dubit. vnic. Recupit. lib. 5. de Deo q. 18.

nu. 13. & Quiros tom. 1. in comm. dicti art. 3. dub. 3. Pro affirmatiua vero parte stant Arriag. 1. p. disp. 2. num. 73. & alij suppresso nomine relati à Fasol.

Propositio 3.

Dicendum est in Deo tot accidentia, 91 intrinseca metaphysica, quæ solum per nostram rationem sint talia, dari, quot sunt attributa eius intrinseca solum etiam per nostram rationem distincta tum inter se, tum ab essentià metaphysicà eius.

Probatum primò ex communi consensu Patrum vnanimiter, & vniuersaliter asserentium per nomina attributorum, quæ dicuntur de Deo non eius essentiam, sed ea quæ circa ipsam sunt, aut in ipsà inspiciuntur, significari; scilicet vt accidentia quædam ei superaddita: idque aut reipsà, extrinsecè tamen, vel semi extrinsecè iuxta dicta suppositione tertià; aut tantum per nostram rationem, vt sicque intrinsecè per adhæsiorem, siue inhæsiorem. Legantur testimonia Patrum id vniuersaliter contestantia, quæ supra retulimus disp. 1. q. 10. proposit. 4.

Secundò probatur. Quia vt latè ostensum 92 est q. citatà ex vniuersaliore doctrinà traditã in Pharo Scient. disp. 9. q. 1. & 2. essentia metaphysica Dei in subiecto radicali omnium attributorum, siue prædicatorum eius consistit. Quorum multa per solam nostram rationem distinguuntur ab ipsà essentià, vt quidamque actus obiectiui eius seu primi, seu secundi intrinsecè ipsi inhærentes, siue adherentes à nobis concipiuntur; & consequenter vt quædam accidentia eius intrinseca, quo iure accidentia eius metaphysica veniunt dicenda. Sicut & ipsa essentia metaphysica dicitur. Dicuntur autem hæc prædicata per solam nostram rationem superaddita essentiæ accidentia metaphysica eius, sumpto latè hoc vocabulo, prout comprehendit etiam passiones tum proprias, tum communes, quales sunt dicta prædicata comparatione essentiæ Dei, vt pote ipsi necessaria, iuxta diuisionem à nobis traditam in Pharo Scient. diip. 17. q. 7. prædicatorum accidentalium, siue accidentium prædicabilium in necessaria subiecto, quæ passiones eius dicuntur, & in contingentia subiecto, quæ ipsius accidentia appellantur, sumpto strictius hoc nomine. Itaque omnia attributa intrinseca Dei prout distincta ab extrinsecis, & semiextrinsecis iuxta diuisionem attributorum traditam supra disp. 2. q. 2. accidentia intrinseca metaphysica, siue rationis essentiæ metaphysicæ eius veniunt dicenda iure optimo.

Sed obijci potest pro Aduersarijs. Sicut 93 omnis formalitas Dei, etiam cum præcisione ab alijs considerata est formaliter ens à se, & non ens ab alio, ita quoque est formaliter ens per se, & non ens in alio. Ergo omnis formalitas Dei etiam cum præcisione ab alijs considerata est formaliter substantia, & non accidens. Id namque ipsum est, esse formaliter ens per se, & non ens in alio, vt constat. Et confirmari potest. Quia, cùm de conceptu accidentis sit esse entis ens, non potest non conceptus accidentis dicere imperfectionem, vt est notissimum. Sed nullà formalitas Dei, quantumuis ab alijs præcisà, dicere potest in suo conceptu imperfectionem. Ergo nullà formalitas Dei, quantumuis ab alijs præcisà, potest ex conceptu suo esse accidens vilo modo. En

equi-

æquiuocationem Aduerfiorum. Respondeo ad argumentum, omnem formalitatem diuinam etiam cum præfione ab alijs, consideratam esse quidem formaliter ens perfe, & non in alio, perfeitate physica, & reali; atque ita formaliter ei conuenire rationem substantiæ physicae, seu realis; rationem verò accidentis physici, seu realis nequaquam. Cum hoc tamen stare, quod si conueniat extra omne inconueniens ratio accidentis metaphysici, seu rationis; quam dumtaxat nos ei tribuimus. Unde ad confirmationem patet, in nulla formalitate Dei etiam enim præfione ab alijs consideratâ reperiri eam imperfectionem reuerâ, quam secum fert conceptus accidentis realis. Quod autem ex solo modo concipiendi nostro ei appingatur ea imperfectio, non vera & realis, sed seposititia, & rationis; quam secum fert conceptus accidentis seposititijs pariter, & rationis, nihil prorsus interest. Sicut neque quod ei appingatur imperfectio rationis, quam etiam distinctio rationis ex suo conceptu secum fert. Huiusmodi enim imperfectiones non vere, sed tantum apprehensa neutiquam Deo nocere possunt verè, ut est notum. Per quæ ad cætera, si quæ opponantur contra nostram propositionem, facillimum erit respondere vnicuique.

94 Rogabit hic aliquis. An quemadmodum absque vilo inconueniente à multis Theologis admittitur in Deo distinctio virtualis, siue æquiuolens inter formalitates identificatas realiter, prout à nobis ostentum est in Pharo Scient. dispa. 13. q. 6. possint pariter absque vilo inconueniente admitti in Deo aliqua accidentia virtualia, seu æquiuolentia ipsi Deo intrinseca, consistentiaque in aliquibus formalitatibus identificatis cum Deo realiter, atque ita virtualiter distinctis ab essentia Dei, ut ei virtualiter accidant, virtualiaque subinde sint accidentia eius. Censeo cum doctis Recentioribus posse. Quia tales sunt haud dubie censendi actus intellectus, atque voluntatis diuinae; præsertim ij, quibus liberè, seu contingenter Deus cognoscit, & amat creaturas; qui, cum realiter sint identificati quoad entitatem cum essentia Dei, ita sunt ab illâ distincti virtualiter, ut virtualiter etiam, seu æquiuolenter producantur ab intellectu, atque à voluntate diuinâ in ordine ad denominandum Deum intelligentem, & volentem. Virtualiterque subinde censendi sunt accidentia diuinæ intrinseca virtualia, seu æquiuolentia dicenda veniunt, iuxta doctrinam latius tradendam de huiusmodi actibus inferius in tract. de Scient. & Volunt. Dei.

QUESTIO VIII.

Verum Deus cum alia ente substantiali possit in compositionem venire.

95 Circa materiam huius questionis primus error fuit cuiusdam Davidis de Dinando, ut refert S. Th. 1. p. q. 3. art. 8. in corp. stultissime asserentis, Deum esse materiam primam formis omnibus oneratam. Quem late confutat Pereira lib. 5. Phys. cap. 12. Secundus error fuit Thaletis apud Tullium lib. 1. de natur. Deor. Democriti apud Eusebium lib. 14. de præparat. euang. cap. 6. Varronis apud August. lib. 4. de Ciuit. Dei cap. 31.

& aliorum dicentium, Deum esse animam Mundi. Quos sequuti sunt Gnostici apud August. hæres. 6. Accinitque Virgil. lib. 6. Æneid. dum ait. Principio celum, & terras, &c. Spiritus intus alit, &c. Tertius error fuit Abailardi, teste Bernard. epist. 190. aliquanto ante medium; asserentis, Spiritum sanctum esse animam Mundi. Ad quem errorem videntur respexisse Priscilianisti, cum dixerunt apud Leon. Pap. epist. 93. ad Tiburinum cap. 3. Animam hominis diuine esse substantiæ, &c. Quartus error fuit Almarici, & sequacium apud Turcrem. lib. 4. Sum. part. 2. cap. 35. dicentium, Deum esse principium formale, seu formam omnium rerum. Quod est condemnatum in Concilio generali Lateran. sub Innocent. 3. prout habetur in cap. Damnamus de Sum. Trinit. & fide Cath. sine sic. Reprobamus etiam, & condemnamus peruersissimum dogma impij Almarici; cuius mentem sic patet mendacij excecavit, ut eius doctrina non tantum hæretica censenda sit, quam insana. Quintus denique error fuit Arianorum, quatenus dixerunt, teste Epiphani. hæres. 69. & August. hæres. 49. Verbum diuinum fuisse corpori Christi Domini loco animæ. A quo errore non longe videntur abuisse Ripa, cum dixit, ut refert Capreol. in 3. dist. 5. q. 2. art. 2. initio. Quod diuina essentia potest esse realiter forma creatura intrinseca. Et in tertio argumento. Quod de facto diuina essentia est unita anime Christi, & carni, & humanitati, & toti com. unicans esse ut forma intrinseca. Itaque in eo omnes errores isti conspirant, quod Deus substantia quadam sit incompleta simul cum alia componens aliquod totum vel tanquam pars materialis, vel tanquam pars formalis eius; quo pacto materia hominis simul cum anima, aut anima simul cum materia componunt hominem.

Verissima tamen, ac prorsus certa sententia omnium Theologorum, & Patrum est, Deum substantiam esse completissimam per se subsistentem, atque adeo nullatenus componentem, aut suâ naturâ ordinatam ad componendum simul cum aliâ quavis substantiâ aliquam tertiam, aut tanquam materiam, aut tanquam formam eius, aut tanquam alio quoquo modo partem incompletam ipsius. Quo posito.

97 Quod inter Theologos in controuersiam vocatur, est, an Deus, non obstante, quod sit in se substantia omnimodis completissima, in compositionem nihilominus cum aliquâ aliâ substantiâ aut incompleta ex se, aut completa possit venire; ita, ut ex ambabus substantijs mediâ vnione physica vnitis resultet tertium aliquod totum compositum physice.

In qua controuersia ut certum est etiam supponendum ex ijs, que latius tradunt Theologi in tract. de Incarnat. personalitatem Verbi diuini realiter identificatam cum substantiâ diuinâ immediatè fuisse vnitam de facto humanitati Christi Domini physica vnione; atque ita ex humanitate, & Verbo vnâ personam Christi Domini resultasse cum duabus naturis, diuinâ, & humanâ, cum vnicaque substantiâ, siue personalitate Verbi terminante, siue suppositante vnâque naturam; diuinam quidem per identitatem, humanam verò per vnionem; mediâ qua vnione subsistentia Verbi in naturâ humanâ fuit subrogata pro huius subsistentiâ propriâ, ut ex duabus naturis, diuinâ, & humanâ, & ex vnica subsistentiâ, siue personalitate diuinâ vnica persona diuina resultaret, nimirum Christus Dominus, qui simul esset Deus, & homo, vti reuerâ est. Et quanquam aliqui Theologi

logi recusauerint, Christum appellare compositum ex diëis duabus naturis, & vnica personalitate; quasi solum dicatur compositum id, cuius omnes partes sunt incompletæ, qualis in Christo non est Verbum, nec diuina natura. Iam tamen omnes communiter censent, Christum compositum dici posse: quia tale dicitur vniuersè, quidquid ex pluribus physicè inter se vnitis, aut etiam aliter coadunatis coalescit; siue omnia ea plura, aut eorum aliqua perse seorsim considerata entia completa, siue entia incompleta sint. De quo videri possunt Vazq. Soar. Lugo, Bernal. Aldrete locis à nobis citatis supra quæst. 7. & alij præsertim Recentiores in tract. de Incarnat. Itaque ex mysterio Incarnationis constat, esse possibile, quòd diuinum suppositum in compositionem veniat cum naturâ substantiali creatâ mediâ vnione hypostaticâ factâ immediatè inter subsistentiam diuinam, & ipsam naturam creatam, ita, vt hæc terminata, subsistentique, atque ad eò completa in ratione subsistentis euadat per ipsam subsistentiam diuinam subrogatam in locum propriæ.

99 Difficultas igitur est, an natura diuina prout præcisa à tribus personalitatibus Patris, & Filij, & Spiritus Sancti possit cum aliqua substantiâ creatâ immediatè, & physicè vniri ad componendum aliquod quoddam tertium. Et quidem, non posse eam vt sic vniri cum supposito creato, siue cum subsistentiâ creatâ, vt per hanc reddatur subsistens ad eum modum, quo vice versâ natura humana Christi Domini subsistens redditur per subsistentiam Verbi, tanquam certum etiam est supponendum ex concordia Theologorum sententiâ. Tum quia de conceptu subsistentiæ est complere in ratione subsistentis eam naturam, quam terminat, seu quam reddit subsistentem; & natura diuina nullatenus complebilis est per quidpiam creatum; eo quòd ob suam omnimodam infinitudinem nequit habere incompletiõnem per creaturam complebilẽ. Tum quia eadem natura simul per propriam, & per alienam subsistentiam terminari non potest, vt probabilior sententia fert; cumque natura diuina necessariò sit terminata per tres subsistentias sibi proprias, Patris scilicet, & Filij, & Spiritus sancti, per alienam subsistentiam creatam terminari non valet. Quo posito, difficultas est, an natura diuina prout præcisa à tribus personalitatibus cum aliqua naturâ substantiali creatâ secundum se considerata cum præcisione etiam à subsistentiâ eius possit vniri ad componendum aliquod quoddam tertium.

100 Circa quam difficultatem Theologi, qui ponunt in Deo subsistentiam absolutam toti Trinitati communem, & aliquo modo præuiam ad subsistentias relatiuas trium personarum, communiter censent, posse Deum mediâ tali subsistentiâ absolutâ assumere sibi naturam substantialem creatam, vniedo illam immediatè ipsi subsistentiæ, vt per eam loco subsistentiæ propriæ subrogatam subsistat, sicuti humanitas Christi Domini per subsistentiam relatiuam Verbi subsistit; tamen ex dictâ subsistentiâ absolutâ, & naturâ assumptâ non resultat suppositum, aut persona, vt resultat ex subsistentiâ relatiuâ Verbi, & Christi humanitate; eo quòd dicta subsistentia absolutam, vt potest communicabilis tribus diuinis personis, etsi valeat constituere subsistens, non valet tamen constituere suppositum, vt potest quod alteri incommunicabile necessariò esse debet, & consequenter nec personam, quæ rationalis nature suppositum est. Quam doctrinam tenent etiam alij Theologi

negantes Deo subsistentiam absolutam prædictam ex hypothesi, quòd illa detur. Sic Valent. de Incarnat. q. 3. punc. 5. Soar. tom. de Incarnat. disp. 13. sect. 1. Ragusa disp. 50. Bernal. disp. 24. sect. 1. Martin. Perez disp. 10. sect. 4. Auerta q. 3. sect. 2. Cappullus q. 3. art. 3. Prudent. tract. 3. disp. 2. dub. 1. sect. 2. & 3. cum Ricardo, Scoto, Durando, Ocham, Gabriel. Alma. Caiet. Medin. Vvigers, & alij. Existimat autem Prudent. contra Martin. Perez, & alios, prædictam doctrinam procedere, etiam si subsistentia Dei absoluta non supponatur distincta virtualiter à naturâ diuinâ, sed prorsus sit idem conceptus obiectiuus, siue eadem formalitas, cum illâ. Addit ipse Prudent. dub. 2. sect. 1. & 2. ex hypothesi, quòd spiratio actiua dicat subsistentiam relatiuam, vt aliqui putant, aut peculiarem absolutam iuxta doctrinam aliorum, qui singulis Dei formalitatibus singulas subsistentias adiungunt, posse Deum pariter mediâ eiusmodi subsistentiâ assumere, & sibi vnire naturam creatam.

Iam verò, quòd natura diuina perse sumpta cum præcisione ab omni subsistentiâ tam absolutâ, quam relatiuâ nullæ naturæ substantiali creatæ possit immediatè, & physicè vniri ad componendum aliquod tertium, aut ad tribuendum ipsi naturæ creatæ aliquem effectum formalem, seu quasi formalem, aliquam ve denominationem, communis Theologorum sententiâ est: vt apud Auctores citatos, & alios tractantes tum de Incarnatione Verbi, tum de diuinâ simplicitate videri potest. Non desunt tamen aliqui præsertim Recentiores, qui opinantur oppositum. In quibus sunt Amic. disp. 14. de Incarnat. sect. 5. Bernal. disp. 24. sect. 1. 3. & alij.

Propositio I.

102 Certum est secundum fidem, & secundum rationem, Deum substantiam completissimam esse; atque ita neutiquam posse cum tanquam partem incompletam aut materialem, aut formalem, aut alterius rationis cum aliqua substantiâ creatâ in compositionem venire.

Dico esse certum secundum fidem; quia, licet id nullibi expressè videatur definitum, (quòd circa fortasse Concilium Lateranense citatum n. 95. doctrinam Almarici ponentem Deum formam rerum non tam hæreticam, quam insanam dixit esse censendam); infertur tamen euidenter ex alijs articulis definitis in initium ex eo, quòd Deus sit vnicum ens à se, omnimodis infinitum, summè bonum, summè perfectum; nullo bono creato indigens, summè beatum per essentiam, summè necessarium in essendo, & summè liberum in causando; ac demum primum simpliciter in omni perfectionis genere; necnon æternum, & immensum.

103 Primum enim ex eo, quòd Deus sit vnicum ens à se, euidenter infertur non posse cum aliquam incompletiõnem, siue vacuitatem habere per aliud quodpiam ens complendam; quia tota essentia, totaque perfectio huius ab illo necessariò esset oriunda, in illoque proinde necessariò esset præcontenta aut formaliter, aut eminenter; & consequenter ille eâ necessariò esset plenus; aliundeque eadẽ, vt ponitur, esset vacuus. Quòd implicat contradictionem, vt patet.

104 Deinde ex eo, quod Deus est ens omnimodis infinitum, euidenter inferitur, nullatenus eum ens incompletum esse posse: quia, quo latere illud per aliud quodpiam esset complebile, non posset non ens limitatum, atque finitum esse; quandoquidem omne infinitum à latere, à quo est infinitum, omnino est incapax accrementi, ut & ex se patet, & ex dicendis disp. 13. magis conspicuum fiet.

105 Præterea ex eo, quod Deus est ens summè bonum, atque perfectum, euidenter apparet, nullam omnino perfectionem illi desse; atque ita perfectionem, quam in se habet, prorsus esse plenissimam; & consequenter per nullam omnino perfectionem extrinsecus sibi aduentitiam esse complebilem. Id quod etiam manifestè colligitur ex eo, quod Deus nullo bono creato sit indigens; atque etiam ex eo, quod summè beatus sit per essentiam. Si enim esset ens incompletum, & esset indigens complemento; & summè beatus per essentiam indigam tali complemento esse non posset.

106 Ex eo autem, quod Deus est ens summè necessarium in essendo, cum summà necessitate debet secum habere omne complementum sui esse. Et ex eo, quod est summè liberum in causando, omne ens præter ipsum ab ipso oriundum contingens, & ipsi defectibile debet esse. Quæ duo manifestè pugnant cum eo, quod Deus in suo esse sit ens incompletum; per aliudque ens à se distinctum, à seque subiinde oriundum complebile.

107 Denique ex eo, quod Deus est ens primum simpliciter in omni perfectionis genere, aliud ens perfectius ipso esse non potest, ut constat. Esset autem illo perfectius id, quod ex ipso, & ex complemento sui resisteret; si in se incompletum, & per aliud à se distinctum complebile esset. Vnde neque posset esse primum, uti debet, in ratione principij: quia non valeret dare esse illi tertio se perfectiori; siquidem nullum ens dare potest, quod non habet in se. Denique neque esset primum, prout debet, in ratione finis: quia ad aliud quidpiam tanquam ad finem esset inapte essentia ordinatum, scilicet ad illud tertium, cuius pars incompleta, per aliamque complebilis esset. Postremo incompletio substantiæ Dei cum eius æternitate, & immensitate nequaquam coheret. Nam vel manifestet incompleta per infinita tempora præterita in infinitis locis; quod planè repugnat. Vel secum complementum creatum habuisset ab æterno in omnique spatio locali. Quod saltem de facto non euenisse, certissimum est iuxta fidem, ut unicuique est notum.

108 Per quæ propositio statuta satis, superque manet quoad utramque partem probata. Si quidem pleraque principia supposita, ex quibus euidenter inferitur, ut vidimus, Deum esse substantiam completissimam, non solum certa secundum fidem, prout à nobis suis in locis ostenditur; sed etiam aperta, & perspicua sunt secundum naturalem rationem, prout etiam à nobis suis in locis est demonstratum.

Propositio 2.

109 Quod possit diuinum suppositum cum naturà substantiali creatà in compositionem venire medià vnione hypostatica, qua vnitur naturà ipsa immediate personalitati diuinæ, certum secundum fidem est.

Constat enim ex fide, de facto naturam humanam Christi Domini medià vnione hypostaticà fuisse vnitam immediatè personalitati Verbi diuini. Atque ita secundum suppositum, siue secunda persona sanctissimæ Trinitatis in compositionem ipsius Christi cum tali humanitate medià tali vnione venisse. Vnde manifestè colligitur, pariter posse primam personam Patris, atque etiam tertiam Spiritus sancti cum aliquà naturà substantiali creatà in hypostaticam venire compositionem. Et quoniam fide etiam sanctum est, corpus exanime Christi Domini in triduo post mortem mansisse vnium hypostaticè Verbo Dei. Hinc rursus manifestè colligitur, huiusmodi diuinas vniones non solum cum substantijs rationalibus, sed etiam cum irrationalibus peragi posse; subrogatis videlicet medijs illis loco substantiarum propriarum, quarum tales substantiæ habitura erant, ipsis diuinis substantijs diuinorum suppositorum, seu personarum Trinitatis. De quibus omnibus plura traduntur à Theologis in tract. de Incarnat. vbi videnda.

Propositio 3.

Ex hypothesi, quod detur in Deo substantia absoluta toti Trinitati communis, per quam natura diuina reddatur subsistens antequàm per tres relativas, uti multorum Theologorum sententia fert, possibile est, Deum medià tali substantià in compositionem cuiusdam tertij substantientis venire cum aliquà substantià creatà.

Ratiò est in promptu. Quia, quemadmodum per substantiam Dei relativam absque vilo incommodo potest substantia creata terminari, compleri que in ratione subsistentis medià physica vnione, qua ipsa substantia Dei relativam physicè, & immediatè vnitur substantiæ creatæ orbate substantià proprià, ut loco illius succedat diuina. Ita per substantiam Dei absolutam (si in illo datur) tantumdem pariter absque vilo incommodo potest citra dubium præstari cum substantià creatà. Quandoquidem substantia absoluta non minus, quàm relativam, participat conceptum proprium subsistentiæ, ut supponitur. Nec minus, quàm ipsa, infinita est, ut est notum. De quo etiam plura traduntur in tract. de Incarnatione, vbi videri possunt.

Ex hac autem propositione inferitur, tantumdem, quod ad rem attinet, venire censendum de substantià aut relativam, aut absolutam propriam principij spiritali, atque ad eò communi Patri, & Filio, non item Spiritui sancto ex hypothesi, quod talis substantia detur item in Deo, ut multi etiam opinantur. De quo in tract. de Trinitate.

Vnum hæc obiter, & breuiter aduerto contra Prudentium vbi supra. Ad hoc, ut substantia Dei absoluta (si datur) vnibilis sit immediatè substantiæ creatæ, quin huic vnatur immediatè naturam diuinam, cum qua realiter est idem, necessarium omnino esse, quod inter talem substantiam, & naturam diuinam detur distinctio virtualis. Nam alioquin de subiecto tam virtualiter, quàm formaliter eodem possent prædicata contradictoria simul verificari, ut sunt vniri, & non vniri immediatè, aut posse, & non posse vniri immediatè. Quod manifestè est impossibile, ut constat ex generali doctrina.

na de distinctione virtuali tradita à nobis in Pharo scient. disp. 13. quæst. 6. Quæ ad rem videri poterit, & applicari. Pariterque est, quod ad rem attinet, philosophandum de substantia principij spiritali (si datur) communi Patri, & Filio.

Propositio 4. *Nullus est*

119 Natura diuina perse præcisa ab omni substantiâ nullatenus vniri potest physicè alicui naturæ substantiali creatæ, completæque in ratione naturæ ad componendum aliquod quodpiam tertium.

Hæc propositio primò probatur ex Concilijs, & Patribus non solum definitibus contra Eutychemem, vnionem Verbi diuini cum humanitate Christi de facto non in naturâ, sed in hypostasi factam esse; ideoque in Christo post vnionem duas integras naturas permansisse, non vnâ ex duabus resultantem. Sed etiam communiter asserentibus, aut supponentibus, eiusmodi vnionem in naturis, siue naturas diuinam, & humanam per se immediate copulantem impossibilem esse. Videantur testimonia Conciliorum, & Patrum apud Soar. disp. 7. de Incarnat. & apud Vaz. disp. 14.

114 Respondet Bernal vbi supra, vnionem naturæ diuinæ cum humanâ, quam Concilia, & Patres reputant impossibilem, eam dumtaxat esse, per quam ex dictis duabus naturis vna natura resultaret; non item eam, per quam ex duabus naturis vna non fieret, qualem ipse adstruit possibilem. Sed contra primò. Quia Concilia, & Patres absolutè, atque adeò absque limitatione dicta reputant, supponunt vè impossibilem vnionem immediatè necentem naturam diuinam, & creatam; vt locis citatis videri potest. Contra secundò. Quia eo ipso, quod per vnionem physicam natura diuina, & creata immediatè vnentur, vt non possent non resultare ex illis vnâ compositum, atque adeò vna substantia ex duabus composita; ita non possent non resultare vna essentia, atque adeò & vna natura composita ex duabus. Quemadmodum ex duabus substantijs, essentijs, siue naturis corporis, & animæ physicè vnitis resultat vna substantia composita, vna essentia, siue vna natura hominis; & ex duabus substantijs, siue naturis duarum partium aque physicè vnitis resultat vna substantia, siue natura vnus æquæ totalis. Quod enim partes physicè vnite seorsim consideratæ sint substantiæ completæ, aut sint incompletæ, nihil profectò interest ad rem; nam, quantumuis completæ sint, si semel ponantur physicè vniri, vt nequit non resultare ex illis vnâ compositum substantiale; (ex duabus quippe partibus plura, quàm vnâ compositum resultare, impossibile est, vt constat); ita non potest non resultare vna substantia, & vna essentia, atque adeò & vna natura composita. Id quod euidenter apparet ex eo, quod totum ex duabus quibusuis partibus compositum, prout est distinctum ab ipsi partibus distributiue sumptis, nequit non habere essentiam aliquam, vt est notissimum. Sed talis essentia non est multiplex: quia omnis multitudo, siue pluralitas essentiarum reperta in tali toto nullatenus est distincta à partibus distributiue sumptis, à quibus vt sic ipsum totum distinctum est. Igitur talis essentia est prorsus vna. Igitur totum ex quibusuis omnino duabus partibus compositum, vnâ essentiam,

atque adeò & vnâ naturam habere ex ipsis partibus compositam, dicendum est. Essentia siquidem, & natura prorsus sunt idem, quod ad rem attinet. Concluditur ergo, etiamsi Concilia, & Patres tantum negent possibilem vnionem immediatam naturæ diuinæ, & creatæ, per quam ex duabus resultet vna natura, absolutè censendum esse, omnem immediatam talium naturarum vnionem negari possibilem ab ipsis; quandoquidem nulla est excogitabilis, per quam ex talibus duabus naturis non resultaret vna natura.

115 Secundò probatur propositio. Quia, quæ ratione duæ naturæ substantiales completæ in se sunt, eâ ratione inuicibilis interse physicè censendæ sunt. Vnio enim physica extremorum eò videtur ordinari suapte essentiâ, vt alterum per alterum compleatur aliquo modo. Atque adeò, vt duo extrema physicè sint interse inuicibilia, alterum saltem eorum supponi debet incompletum, & complebile per residuum. Et quidem esse possibile multa extrema, quorum alterum non sit alteri physicè inuicibile; sicut possibile sunt multa, quorum alterum non sit physicè productiuum, aut physicè receptiuum alterius; videtur certum: siquidem in eiusmodi extremis nulla cernitur contradictio. Si quæ autem sunt talia, ea maxime, quæ in suo genere completa sunt physicè. Cum igitur natura diuina, & natura substantialis creata completa in ratione naturæ extrema sint completa in suo genere, vt sic vtique censenda sunt physicè inuicibilia interse; atque ita nec de potentia Dei absolutâ censenda sunt posse physicè vniri. Quod si suppositum diuinum, quantumuis completum in se, naturæ substantiali creatæ etiam completæ in ratione naturæ, orbata tamen substantiâ propriâ, inuicibile physicè est; vt de facto fuit vnium suppositum Verbi cum naturâ humanâ Christi Domini. Id sanè propterea est; quia natura substantialis creata orbata propriâ substantiâ, quantumuis completa sit in ratione naturæ, incompleta tamen manet in ratione substantiæ, atque adeò complebilis per vnionem cum substantiâ alienâ. Quo iure cum substantiâ diuinâ inuicibilis est.

116 Dices. Natura diuina vnita immediatè naturæ creatæ rationali sanctificaret illam, vt modò vnita mediâ personalitate Verbi humanitati Christi Domini illam sanctificat, prout certa, & communis Theologorum sententia fert. Ergo natura creata rationalis complebilis est in ratione sanctæ per naturam diuinam sibi physicè vnitam, aut etiam in ratione honorabilis, in alijsque huiusmodi denominationibus, quas à naturâ diuinâ sic sibi vnita participaret, æquè, ac complebilis est in ratione substantiæ per aliquam substantiam diuinam. Ergo natura diuina immediatè inuicibilis est naturæ rationali creatæ in ordine ad complendam illam in ratione sanctæ, aut honorabilis, aut adorabilis, &c. æquè, ac substantia diuina eidem naturæ creatæ est inuicibilis immediatè in ordine ad complendam illam in ratione substantiæ; vt de facto vnita fuit humanitati Christi. Respondeo, naturam substantialem creatam completam in ratione naturæ dumtaxat esse complebilem intra lineam substantiæ per substantiam tanquam per vltimum terminum substantialem sui. Cætera verò complementa intrinseca, quæ ad maiorem sui complementum, & ornamentum subire potest, ad lineam accidentium spectare; formasque proinde accidentales talis substantiæ esse. Et quoniam Deus extra omnem

imperfectionem bene supplere potest munus termini substantialis creaturæ per id, quod etiam est terminus substantialis sui, scilicet munus subsistentiæ creaturæ per subsistentiam propriam: secus verò munus formæ accidentalis creaturæ per id, quod nullà ratione est accidens sui; scilicet munus sanctitatis accidentalis, aut aliorum accidentium creaturæ per propriam naturam. Idcirco, licet Deus possit per subsistentiam propriam naturæ rationali creaturæ immediatè vnitam in ratione subsistentis illam complere; neutiquam tamen potest per propriam naturam eidem immediatè vnitam complere illam in ratione sanctæ, aut honorabilis, aut adorabilis, &c. Cum quo stat, naturam diuinam in Christo Domino eius naturam humanam sanctificare; quia id non præstat per modum accidentis ipsi immediatè vnitum, ipsamque vt sic completis in ratione sanctæ; (hoc namque per gratiam habitualement præstat; sed per modum substantiæ siue naturæ communicantis cum illà in eodem supposito. De quo plura in tract. de Incarnat.

Propositio 5.

147 Natura diuina perse præcisâ ab omni subsistentiâ nullatenus vniri potest physicè alicui naturæ substantiali creaturæ, incompletæque in ratione naturæ ad componendum aliquod quoddam tertium.

Ratio est. Quia omnis substantia incompleta in ratione naturæ eo ipso est tantum completibilis per aliam substantiam incompletam etiam in ratione naturæ. (Eamque aut eiusdem speciei, quo casu ex ambabus tanquam ex partibus integralibus totum aliquod integrale componibile erit; aut diuersæ speciei, quo casu ex ambabus tanquam ex partibus essentialibus erit componibile aliquod totum essentialiter iuxta doctrinam vniuersalem de huiusmodi totis, & partibus traditam supra disp. 10. quæst. 2. diuis. 4.) Et consequenter omnis substantia incompleta in ratione naturæ eo ipso est tantum vnibilis physicè, & immediatè alteri substantiæ etiam incompletæ in ratione naturæ; substantiæ verò completæ neutiquam. Nam, si substantia incompleta in ratione naturæ substantiæ completæ esset vnibilis physicè, & immediatè, & esset illa substantia, vt ponitur, & non esset substantia, sed accidens substantiæ completæ. Quod est chymericum. Cum enim omnis substantia completa in ratione naturæ dumtaxat vnibilis sit physicè, & immediatè intra lineam substantiæ cum subsistentiâ tanquam cum suo vltimo termino substantiali; nec possint non ad lineam accidentium eius spectare cetera omnia, si quæ sunt, cum quibus illa physicè, & immediatè vnibilis est, iuxta doctrinam paulò ante indicatam; planè conficitur, si substantia aliqua completa in ratione naturæ cum aliâ quauis substantiâ aliter, quàm cum subsistentiâ, physicè, & immediatè esset vnibilis, fore vtique, vt hæc & esset substantia, vt supponitur, & non esset substantia, sed accidens. Quod implicat contradictionem. Vnde tandem concluditur, substantiam diuinam prout ab omni subsistentiâ præcisam, qualiter in ratione naturæ completissima est, neque vlli alteri substantiæ incompletæ in ratione naturæ vnibilem esse physicè, & immediatè, vt præsens propositio fert; neque vlli alteri completæ, vt

fert propositio præcedens. Ex quo patet, per hoc argumentum ambas propositiones istas probari. Cetera autem argumenta, quibus vtuntur nonnulli ad eas probandas, consultò prætermittuntur, eo quòd inefficacia mihi videntur, nisi ad proposita reducantur. Ex quorum etiam doctrinâ, si quæ in oppositum obijciantur, facillè quisque diluet.

QVÆSTIO IX.

Verum summa simplicitas sit propria Dei.

PRO intelligentiâ, atque resolutione quæstionis 111 suppono primò, à multis Theologis, & Patribus dici, Deum summè simplicem esse, aut summam simplicitatem habere. Arbitror tamen, non loqui eos præcisè, & formaliter de simplicitate strictè sumptâ pro conceptu excludente ab ente simplici omnem, & solam passiuam compositionem iuxta dicta q. 1. & 7. Quia penes huiusmodi simplicitatem præcisè Deus, loquendo strictè, & formaliter, summè simplex dici non potest. Nam id, loquendo strictè, & formaliter, sonat, habere Deum simplicitatem maximam omnium; & in isto simplicitatis genere nulla maxima omnium est; quia nulla est maior qualibet aliâ, ædum reliquis omnibus. Simplicitas enim ista, cum sit exclusio omnis passiuæ compositionis, ex genere eorum conceptuum est, qui non suscipiunt magis, & minus; nullaque proinde maior aliâ esse potest; quia quæuis excludit omnes eiusmodi compositiones, & nulla potest excludere plures, quàm omnes. Vnde Deus ab illâ non est magis simplex, quàm quodlibet aliud ens simplex, & consequenter neque omnium summè simplex, strictè, & formaliter loquendo. Sicut Deus, loquendo pariter, non est magis ens, quàm quoduis aliud ens; nec magis existens, quàm quoduis aliud existens; nec eius essentia est magis essentia, quàm quæuis alia essentia; eo quòd nisi etiam conceptus sumpti formaliter non suscipiunt magis, & minus, neque vllam quantitatem adhuc metaphysicam habeat. Aliter tamen duobus modis venit Deus dicendus summè simplex. Primò, loquendo materialiter, vt sensus sit, Deum habere simplicitatem cum summâ perfectione; (perfectio quippe ex prædicatis est, quæ suscipiunt magis, & minus). Quo sensu dicitur etiam Deus summus, & summum existens, eiusque essentia summa essentia. Secundo, accipiendo simplicitatem latè pro conceptu excludente non solum omnem, sed quamlibet compositionem; eamque non solum passiuam, sed etiam actiuam iuxta dicta quæst. 7. Quo sensu eo simplicius dicitur ens, quòd pauciores subit compositiones. Et Deus dicitur summè simplex; quia nullam subit. Igitur Theologi, & Patres commemorati in alterutro horum sensuum censendi sunt loqui, cum dicunt, Deum summè simplicem esse, aut summam simplicitatem habere.

Suppono secundo, communem Scholasticorum, aut etiam Patrum sententiam esse, quòd summa simplicitas ita est Dei propria, vt nulli possit creaturæ communicari. Ita enim ex Scholasticis docent Albert. 1. p. trad. 4. q. 20. mem. 2. & 4. & in 1. dist. 8. art. 24. Aureol. ibid. art. 3. S. Th. ibid. q. 4. art. 1. & q. 5. art. 1. Soar. disp. 33. Mc.

Metaph. sect. 1. Gillius lib. 2. de Deo, tract. 4. cap. 15. Recapit. testans de communi lib. 5. q. 20. & alij. Ex Patribus autem August. lib. 11. de Civit. cap. 10. inquit, Est solum bonum simplex, quod est Deus, & ob hoc solum incommutabile est. Ab hoc bono creata sunt alia bona; sed non simplicia; & ob hoc mutabilia. Et lib. 6. de Trinit. cap. 6. ex instituto probat, solum Deum esse simplicem. Bernard. Serm. 80. in cant. ait, Sola summa, & increata natura hanc sibi vendicat meram, singularemque sua essentia simplicitatem, ut non aliud, & aliud inueniatur in ea, Fauftus Regiens. epist. ad Paul. De sola, inquit, diuinitatis substantia simplicitatem dicere conuenit. Beda in Sent. appellat Deum solum simplex. Et ante hos Philo. lib. 3. allegat, ait, Deus solus est, & unum non concretum, natura simplex. Vnus vero quisque nostrum; & alia quæcunque facta sunt multa. Similiaque habent alij.

Cæterum plerique Scholasticorum, aut etiam Patrum, ut ex eorum scriptis apparet, cum dicunt, summam simplicitatem ipsi esse Dei propriam, ut nulli creature communicari, latissime, aut etiam æquiuocè vsurpant nomen simplicitatis, scilicet prout comprehendit immunitatem ab omni compositione passiuâ, quæ sola strictè loquendo simplicitas dicitur, & immunitatem à compositione actiuâ, aut à receptione cuiusvis formæ, quam nos incomplebitatem, per aliud quidpiam nuncupamus; estque attributum in Deo diuersum ab attributo simplicitatis strictæ. Illudque duplex, prout supra q. 7. nu. 78. dicebamus igitur de singulis hisce attributis sigillatim dicendum est, an ita sint propria Dei, ut nulli possint creaturæ communicari.

Propositio 1.

Simplicitas strictè sumpta, qua ratione conuenit Deo, ita ipsius propria est, ut nulli creaturæ possit communicari.

Est clarum. Tum quia Deo conuenit per essentiam, utpote, qui totum suum esse cum omnibus suis intrinsecis, & necessarijs perfectionibus habet à se. Creaturæ autem ut summum potest conuenire per participationem, utpote, quæ non potest non habere totum suum esse, totamque suam perfectionem ab alio, scilicet ab ipso Deo. Tum quia conuenit Deo cum infinitudine perfectionis ab omni creaturâ prorsus alienâ, utpote, qui in sua indiuisibili, ac simplicissima entitate, aut formaliter, aut eminenter continet omnem omnino excogitabilem perfectionem ab omni penitus imperfectione depuratam. Quod longè abest ab omni creaturâ, ut est notissimum.

Propositio 2.

Simplicitas strictè sumpta pro immunitate ab omni omnino compositione passiuâ multis creaturis, non solum possibilibus, sed etiam existentibus conuenit. Atque ita perse præcisè considerata conceptus obiectiuus est Deo, & multis creaturis communis.

Constat id in Angelis, & animabus rationalibus existentibus, in alijsque huiusmodi substantijs possibilibus citra dubium; de quibus certissimum est, ut traditur in tract. de Angelis, &

de Animâ, indiuisibiles prorsus, strictèque simplices esse, atque adeò ab omni compositione passiuâ ex partibus omnino immunes. Constat id etiam in punctis quorumuis entium corporeorum, quæ penitus indiuisibilia, strictèque simplicia sunt, uti fatentur omnes. Constat id denique in pluribus alijs entibus non solum spiritualibus, sed etiam corporeis omni compositione passiuâ expertibus, atque adeò strictè simplicibus, quæ possibilis proculdubio, aut etiam existentia sunt.

Sed dicunt aliqui. Omnis creatura ex esse factam, & essentia est composita à parte rei, quæ compositio aliena est à Deo. Ergo nulla creatura habet simplicitatem strictam, qualem habet Deus. Nego antecedens. Quia nullius creaturæ essentia distincta est à parte rei ab ipsius esse, siue existentia, ut ostendi in Pharo Scient. disp. 9. quæst. 6. Subindeque nulla creatura ex esse, & essentia realiter composita est. Vnde ex hoc capite nihil obstat, quominus aliqua creaturæ in stricta, præcisâque simplicitate conueniant cum Deo.

Instat Recapit. ubi supra. Eo ipso, quòd omnis creatura habet potentiam ad non existendum, qualem non habet Deus, maius fundamentum præbet, quàm Deus, ut per rationem concipiatur composita ex existentia, & essentia. Igitur hoc saltem titulo erit omnis creatura minùs simplex strictè, quàm Deus. Nego consequentiam. Quia nulla compositio rationis minuit simplicitatem strictam realem, de qua nobis est sermo; & quæ in Deo citra omnem diminutionem, aut imperfectionem compatitur cum multis compositionibus rationis iuxta doctrinam statutam supra quæst. 4. Vnde, licet compositio rationis ex existentia, & essentia in solis creaturis reperiretur; secus in Deo; eo quòd creaturæ sunt contingentes in existendo, Deus verò non item; id sanè non ob esset, quominus aliqua creaturæ tam simplices dicendæ essent, quàm Deus simplicitate strictâ reali, de qua tractamus; eo quòd tam expertes sunt omni omnino compositione passiuâ reali, quàm est Deus ipse. Adde tamen, compositionem rationis ex existentia, & essentia ab intellectu nostro oriendam non minùs in Deo, quàm in creaturis reperiri; quia ea non tam fundatur in contingentia, quam creaturæ habent ad existendum, quàm in eo, quòd existentia, siue ex subiecto existenti sit necessaria, siue contingens, non potest non concipi à nobis ut actus quidam ipsi subiecto superadditus; ut constat ex generali doctrinâ traditâ in Pharo Scient. disp. 2. quæst. 4. & disp. 13. quæst. 9. sæpeque alibi.

Arguunt rursus vniuersaliter Recapit. & alij. Nulla est possibilis creatura, quæ non subbeat compositionem ex genere, & differentia, aliasque compositiones rationis, quas non potest subire, Deus. Ergo nulla est possibilis creatura tam simplex simplicitate strictâ, quàm Deus. Respondeo, etsi integrum antecedens esset verum, consequentiam fore nullam propter dicta circa argumentum præcedens: quia scilicet nulla compositio rationis minuit simplicitatem realem, de qua sermo est. Sed negandum est suppositum antecedentis, Deum scilicet non posse subire compositionem ex genere, & differentia, neque alias compositiones rationis. Oppositum enim est ostensum à nobis supra q. 4. & 5.

Propositio 3.

126 **S**implicitas latè, & improprie sumpta pro physica incomplebitate per aliud quidpiam iuxta dicta quæst. 7. n. 78. ita est propria Dei, vt nulli omnino creaturæ conuenire possit.

Quia Deus est eas incomplebitate per aliud quidpiam physice à se distinctum, prout supra q. 7. & 8. probatum est; & nulla est possibilis creatura, quæ non sit ens per aliud quidpiam physice à se distinctum complebitate aut mediâ vnione vnus cum altero, aut mediâ receptione alterius in altero, aut mediâ vtraque, vt iam ostendo.

127 **E**t enim nulla est creatura possibilis, quæ non sit aut substantia, aut accidens, hoc est, aut ens in se, aut ens in alio, vt constat. Si est accidens, eo ipso erit ens ens, atque adeo ens perfectibile, complebitate aliquo modo in suo esse per aliud ens, scilicet mediâ receptione physice in illo, aut mediâ vnione inhærenti cum illo, aut mediâ vtrâque iuxta dicta de naturâ accidentis supra quæst. 7. num. 88. Si verò est substantia, eo ipso erit etiam perfectibilis atque adeo complebitate saltem obedientialiter, siue supernaturaliter per aliud quidpiam physice in se receptum, aut aliquo modo sibi physice vnitum. Cum enim nulla substantia creata possit in se præcontinere tum formaliter, tum eminenter omnem excogitabilem perfectionem ab omni penitus imperfectione depuram, vt præcontinet sola substantia increata Dei; nulla est possibilis substantia creata, quæ per aliud quidpiam à se distinctum non sit intrinsecè complebitate aliquo modo aut in melius, aut in deterius. Etenim omnis substantia possibilis aut est incompleta in ratione naturæ; & sic non potest non esse complebitate per aliam substantiam pariter incompletam vel eiusdem, vel diuersæ speciei cum illâ; aut est incompleta in ratione subsistentis, licet in ratione naturæ completa sit; & sic per substantiam superadditam erit complebitate, prout constat ex doctrinâ traditâ, aut tactâ supra quæst. 8. aut denique tam in ratione subsistentis, quam in ratione naturæ completa est; & sic per accidentia aliqua intrinsecè superaddita vel consentanea sibi, vel dissentanea, supernaturaliter saltem, non potest non esse complebitate, eo ipso quod creatura est, & consequenter non omnimodis infinite perfecta, sicuti est Deus, iuxta rationem factam; multaque subinde vacuitates per accidentia sibi adiuncta implebitate habens.

128 **E**t quidem omne ens indifferens ad existendum in diuersis locis necessariò debet esse complebitate per superadditas vbiaciones, seu præsentias locales tanquam per accidentia intrinseca sibi, vt constat ex doctrinâ statutâ supra disp. 1. Et omne ens indifferens ad existendum in diuersis temporibus necessariò debet esse complebitate per durationes superadditas tanquam per accidentia sibi intrinseca, vt constat ex dictis etiam supra disp. 8. Et omne ens producibile à diuersis causis necessariò debet esse complebitate per actionem aliquam superadditam sibi inhærentem tanquam per quoddam accidens intrinsecum sibi, vt ostendam suo loco. Constat autem pleræque entia possibilis ad aliquod saltem horam trium generum spectare. Quod sententia suapte essentia affixa determinato loco per superadditam præsentiam sint in alio loco collocabilia diuinitus, prout disp. 5. q. 15.

opinari sumus. Et entia perse absque interiectione actione à determinatâ causâ pendentia, per aliam actionem superadditam possint diuinitus ab aliâ causâ, aut ab eadem insuper dependere, vt fortasse possibile est, de quo alibi. Constat, nullum omnino esse ens possibile quod per superadditam præsentiam, aut etiam per superadditam actionem tanquam per accidens sibi intrinsecum non sit complebitate saltem diuinitus. Quia nullum in datâ hypothesi possibile est, quod superadditam præsentiam, aut etiam superadditam actionem tanquam accidens sibi intrinsecum diuinitus saltem nequeat subire.

129 **E**x quibus omnibus apparet, qualiter simplicitas diuina tum strictè accepta, tum latè sumpta ita sit propria Dei, vt nulli possit creaturæ communicari.

DISPUTATIO XII.

De vnitatè Dei.

Non præmitto vniuersaliorem disputationem de vnitatè rerum in genere. Quia de hac abundè egi in Pharo Scient. disp. 17. Vnde ab vnoquoque petenda sunt, quæcumque hic videantur desiderari. Tamen non possum non ego multa inde tracta summarim saltem commemorare, prout ad materiam præsentis disputationis exactius enucleandam aut necessarium, aut vtile visum fuerit.

QVAESTIO I.

De qua vnitatè Dei potissimum habendus nobis sermo est in præsentè disputatione.

PRO resolutione suppono primò, Deum bifariam posse dici vnum. Primò; quia est ens in se indiuisum, siue indistinctum in plura. Secundò; quia est ens vnicum, siue solum in sua Deitatis specie. Et prior quidem vnitatis omnibus, & singulis entibus singulariter sumptis conuenit; omnibusque proinde entibus ita sumptis communis est. Ob idque passio entis dicitur esse; & vnitatis transcendentalis vocari solet. Posterior verò, quæ distinctionis gratiâ vnitatis solitudinis, siue vnicitatis dici poterit, non omnibus conuenit entibus, sed quibusdam dumtaxat. Quia non omnia, sed quædam dumtaxat sunt sola, siue vnica in sua specie. Idque aut in statu existentis tantum, aut etiam in statu possibilitatis. Sic Sol in statu existentis solus, siue vnicus, atque adeo vnus vnitatis solitudinis est; quia ipse est existens, & nullus alius Sol est existens. Sic item Luna, sic Mundus totus. Quia nec plures Lunæ, nec plures Mundi sunt existentes. Sic etiam Deus vnitatis solitudinis vnus, atque adeo vnicus est, non solum in statu existentis; quia, præter ipsum, nullus alius Deus existit; sed etiam in statu possibilitatis; quia, præter ipsum, nullus alius Deus est possibilis. Vtrum autem sit possibilis creatura aliqua similem vnitatem habens; quæ videlicet etiam in statu possibilitatis vnica sit; ita, vt